

5. สื่อการเรียนการสอน
6. การวัดและการประเมิน

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน

7. ข้อเสนอแนะ
6. บันทึกหลังสอน
 - ผลการสอน
 - ปัญหาและอุปสรรค
 - ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข

ในระดับชั้นที่ใช้แผนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 พบว่ายังมีองค์ประกอบของแผนการสอนดังข้างต้น แต่มีการใช้คำศัพท์บางคำตามหลักสูตรใหม่ เช่น ใช้คำว่า “ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง” แทนคำว่า “วัตถุประสงค์” “สาระการเรียนรู้” แทนคำว่า “เนื้อหา” “กิจกรรมการเรียนรู้” แทนคำว่า “กิจกรรมการเรียนการสอน” เป็นต้น

1.3) จำนวนแผนการสอนของโรงเรียน

จำนวนแผนการสอนที่โรงเรียนได้จัดทำขึ้นตามขั้นตอนการสอนรูปแบบ “CIPPA” จำแนกตามระดับชั้นที่สอน ดังนี้

ปีการศึกษา 2545

โรงเรียน	จำนวนแผนการสอน(โดยเฉลี่ย/สัปดาห์)													รวม
	อนุบาล	ป.1	ป.2	ป.3	ป.4	ป.5	ป.6	ม.1	ม.2	ม.3	ม.4	ม.5	ม.6	
บ้านทุ่งเสียน	100	78	15	150	27	90	120	179	20	44				823
บ้านคลองสงค์	60	70	70	70	80	50	80	70	60	60	30	30	30	760
อนุบาลศิริวรรณ	38	38	38	38	38	38	38							266
พระปฐมวิทยาลัย 2								11	20	14	9	10	14	68
บ้านคันธุลี	2	4	4	4	4	4	4							26
เพชรผดุงเวียงไชย		146	146	94	130	120	120							756
วัดมหาธาตุปาราม	33	10	5	15	10	40	35							148
เทศบาลวัดอิฐ	36	16	18	21	20	20	20	23	23	23				220
รวม	269	362	296	392	309	362	417	283	123	141	39	40	44	2599

ปีการศึกษา 2546

โรงเรียน	จำนวนแผนการสอน(โดยเฉลี่ย/สัปดาห์)													รวม
	อนุบาล	ป.1	ป.2	ป.3	ป.4	ป.5	ป.6	ม.1	ม.2	ม.3	ม.4	ม.5	ม.6	
บ้านทุ่งเสียน	100	78	15	150	27	90	120	179	20	44				823
บ้านคลองสงค์	60	90	80	100	100	70	90	70	60	60	30	30	30	780
อนุบาลศิริวรรณ	38	38	38	38	38	38	38							266
พระปฐมวิทยาลัย 2								11	19	15	9	10	5	69
บ้านคันธุลี	10	4	4	4	4	4	4							34
เพชรผดุงเวียงไชย		146	146	94	130	120	120							756
วัดมหาธาตุปาราม	19	24	37	77	59									216
เทศบาลวัดอิฐ	36	16	18	21	20	20	20	23	23	23				220
รวม	263	369	242	407	396	401	392	283	122	142	39	40	35	3164

ข้อมูลที่ให้ดังกล่าว อาจเป็นประโยชน์สำหรับโรงเรียนอื่นๆ ที่สนใจจะศึกษาหรือ
ปรึกษาเกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ “CIPPA” ผู้ที่สนใจสามารถติดต่อขอข้อมูลกับ
โรงเรียนได้โดยตรง และแผนการจัดการเรียนรู้บางส่วนได้นำเสนอไว้ในภาคผนวก

1.4) ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแผนการสอน

รูปแบบการสอน “CIPPA” ในขั้นที่ 3 คือ การศึกษาทำความเข้าใจข้อมูลความรู้ใหม่ และเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม นั่นซึ่งก็คือส่วนหนึ่งของกระบวนการสร้างความรู้ พบว่าเป็นขั้นที่ยากที่สุดสำหรับครูซึ่งอาจเนื่องมาจากครูมีทางเลือกในการเลือกกิจกรรมค่อนข้างจำกัด มีแผนการสอนหลายแผนที่ระบุว่าให้สร้างองค์ความรู้ด้วยการศึกษาใบงาน ซึ่งการสร้างองค์ความรู้ด้วยใบงานในบางกรณีก็ไม่เหมาะสม และไม่สามารถตรวจสอบได้ว่าในใบงานได้ออกแบบให้นักเรียนสร้างความรู้ได้เพียงใด การที่ครูจะดำเนินการในขั้นนี้ให้ได้ดี มีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องพัฒนาความเข้าใจของครูเพิ่มขึ้น ในด้านมโนทัศน์ของ “การสร้างความรู้” และความรู้เกี่ยวกับ “วิธีสอนและรูปแบบการสอนที่หลากหลาย” เพื่อให้ครูมีทางเลือกมากขึ้น

○ แผนการสอนบางแผนยังไม่มีความสมบูรณ์ในตัวเอง ไม่สามารถพิจารณาขั้นตอนการสอนได้ชัดเจน เช่น ไม่มีรายละเอียดของเนื้อหาที่ใช้สอน จึงไม่สามารถวิเคราะห์ได้ว่ากิจกรรมสามารถทำให้ผู้เรียนได้ความรู้ครบถ้วนตามเนื้อหาหรือไม่

○ แผนการสอนต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับของแต่ละวิชา เนื่องจากในบางวิชาเลือกใช้ไม่เหมาะสม เช่น ในวิชานาฏศิลป์ควรให้นักเรียนได้ฝึกทำรำจากการปฏิบัติตามแบบมากกว่าให้อ่านจากใบความรู้โดยไม่ได้ปฏิบัติ

○ พบว่าครูมีการบันทึกหลังสอน แต่ไม่เข้าใจว่าควรบันทึกอะไรจึงบันทึกแต่ความสำเร็จ ไม่บันทึกข้อบกพร่องที่ควรนำมาศึกษาและแก้ไข เพราะเกรงจะเป็นความบกพร่องในการปฏิบัติงาน

○ ครูควรนำปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนการสอนแต่ละครั้ง มาหาแนวทางแก้ไขและลงมือแก้ไข เนื่องจากพบว่าหลายครั้งปัญหาต่างๆ เกิดขึ้นซ้ำๆ โดยไม่ได้รับการแก้ไข การให้ครูทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเป็นกระบวนการที่ช่วยแก้ปัญหาได้ และเป็นสิ่งที่ควรส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง

○ ครูควรได้รับการฝึกทักษะในการวิเคราะห์งาน/ย่อยงาน (task analysis) เพื่อใช้ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน และหาแนวทางแก้ไขปัญหาในกรณีที่นักเรียนยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ เช่น การเรียนเรื่องการคูณ ครูควรวิเคราะห์ได้ว่านักเรียนจำเป็นต้องเข้าใจเรื่องการบวกและการนับเพิ่มเสียก่อนจึงจะเรียนการคูณต่อไป

○ ในส่วนของความคิดเห็นของผู้บริหารพบว่า ส่วนใหญ่มักให้ความเห็นในลักษณะที่ว่า “เตรียมการสอนได้เหมาะสม ใช้สอนได้” หากผู้บริหารสามารถให้คำแนะนำเชิงวิชาการที่เป็นรูปธรรม จะสามารถช่วยให้ครูปรับปรุงการเรียนการสอนได้มากขึ้น การพัฒนาศักยภาพผู้บริหารในการนิเทศงานวิชาการจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการปรับปรุงคุณภาพงาน

○ แผนการจัดประสบการณ์ในระดับชั้นอนุบาลศึกษาซึ่งกิจกรรมการเรียนการสอนระบุให้มีกิจกรรมหลัก 6 กิจกรรม คือ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมเล่นกลางแจ้งและกิจกรรมเกมการศึกษา ในการใช้รูปแบบการสอน “CIPPA” จะเหมาะสำหรับกิจกรรมเสริมประสบการณ์ เพราะเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชาการ ซึ่งหากออกแบบให้ดีจะเป็นตัวอย่างของการสอน CIPPA ในระดับอนุบาลได้ สำหรับกิจกรรมลักษณะอื่นๆ อาจเลือกใช้แนวคิด “CIPPA” บางแนวคิดที่เหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรมนั้นๆ เช่น กิจกรรมเกมการศึกษา อาจใช้แนวคิด “A” (application) เสริมได้

2.2.4 วิธีการและเทคนิคการจัดการเรียนการสอน

จากการสอนโดยใช้รูปแบบ “CIPPA” ในโรงเรียนทั้ง 8 แห่งที่กล่าว ได้ข้อค้นพบซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจจะนำรูปแบบนี้ไปใช้ ดังนี้

1) วิธีสอนและเทคนิคการสอน

โรงเรียนได้รายงานเกี่ยวกับวิธีหรือเทคนิคการสอนที่ช่วยส่งเสริมให้รูปแบบการสอน “CIPPA” มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ และคุณลักษณะที่ต้องการพัฒนาได้ดี ดังนี้

ก. วิธีการหรือเทคนิคที่ช่วยให้การสอนโดยรวมประสบความสำเร็จ

○ การเรียนการสอนจะเป็นไปอย่างราบรื่นหากครูทำความเข้าใจขั้นตอนในการสอนให้ชัดเจน

○ การจัดกิจกรรมที่หลากหลายทำให้นักเรียนสนุกสนาน และเรียนรู้ได้ดีขึ้น

○ แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน เช่น ห้องสมุด เป็นแหล่งสำคัญที่ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกค้นคว้า จึงควรมีการเตรียมการในส่วนนี้ให้ดี

○ การเรียนเป็นคาบย่อยๆ โดยเฉพาะสำหรับนักเรียนในระดับประถมศึกษาตอนปลายนั้น ทำให้ครูไม่สามารถจัดกิจกรรมได้หลากหลายและต่อเนื่อง การปรับตารางสอนใหม่ให้นักเรียนได้เรียนเป็นหน่วยใหญ่ขึ้นและขยายช่วงเวลาให้ยาวขึ้น จะช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

○ ควรส่งเสริมให้นักเรียนตรงต่อเวลา เพื่อให้เรียนรู้ได้ตามกำหนดเวลา

○ การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรมการเรียนรู้ และช่วยเหลือครูในการจัดการเรียนการสอน นอกจากเป็นการแบ่งเบาภาระของครูแล้ว นักเรียนยังเกิดความภาคภูมิใจและเกิดการเรียนรู้

○ การให้นักเรียนกล้าแสดงออกต้องอาศัยปัจจัย 2 ประการ คือ การใช้ระบบกลุ่มและการให้โอกาสฝึกฝนบ่อย ๆ

- การให้คำชมเชยเมื่อนักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และการให้คะแนนเป็นเครื่องล่อใจ เป็นเทคนิคที่ช่วยแก้ปัญหานักเรียนที่ไม่มีระเบียบวินัยได้
- การฝึกความรับผิดชอบโดยให้ทำบันทึกความดีที่โรงเรียนและที่บ้านมาส่งครูเป็นเทคนิคที่ได้ผลดี
- การอบรมจริยธรรมหน้าเสาธงทุกวัน ในตอนเช้าและก่อนเลิกเรียน วันละประมาณ 10-15 นาที สามารถส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนได้
- การจัดทำธนาคารความดี นักเรียนที่ทำความดีมาก จะมีคะแนนสะสมมาก และสามารถแลกทุนการศึกษาประเภทนักเรียนที่มีความประพฤติดี ทุนละ 300 บาท เป็นวิธีการที่ได้ผลดี

ข. วิธีการหรือเทคนิคที่ช่วยให้การสอนในแต่ละขั้นของรูปแบบ “CIPPA” ประสบความสำเร็จ

ขั้นการทบทวนความรู้เดิม

- การทบทวนความรู้เดิมด้วยสื่อ สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการสอนได้ดีกว่าวิธีอื่น โดยเฉพาะการใช้ตัวอย่างใกล้ตัว

ขั้นการแสวงหาความรู้ใหม่

- ในระดับอนุบาลการให้นักเรียนเดินชมธรรมชาติ ได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าในการเก็บข้อมูล นักเรียนจะมีข้อมูลในการถ่ายทอดในชั้นเรียนได้ดี
- การค้นคว้าหาความรู้ ครูควรจัดทำใบงานให้เป็นขั้นตอนชัดเจน และควรเตรียมหนังสือและเอกสารที่เกี่ยวข้องให้

ขั้นเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม

- การเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่โดยใช้แผนที่ความคิดเป็นเทคนิคที่ช่วยให้การเรียนรู้เป็นระบบและทำความเข้าใจข้อมูลได้ง่ายขึ้น
- การใช้เกมในการระดมความคิด สามารถทำให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ได้ดี

ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่ม

- การจัดจำนวนกลุ่มนักเรียนควรให้สอดคล้องกับความยากง่ายของเนื้อหา
- ครูควรสังเกตและเอาใจใส่นักเรียนที่เรียนอ่อนหรือทำงานได้ช้า ในขณะที่ทำกิจกรรมกลุ่ม
- ควรให้นักเรียนได้ฝึกทำงานร่วมกันบ่อยๆ เพื่อช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ การปรับตัว การยอมรับ การได้แย้ง และยอมรับกันในกลุ่ม

○ การจัดกลุ่มให้มีขนาดเล็ก ประมาณกลุ่มละ 3 คน สามารถแก้ปัญหาเล่นกัน และไม่ช่วยกันทำงาน ช่วยให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันได้ดี

ขั้นสรุปและจัดระเบียบความรู้

○ ก่อนสู่ขั้นสรุป ควรมีการสอนซ้ำแล้วซ้ำอีก นักเรียนจึงจะพัฒนาทักษะการเรียนรู้ได้
○ การนำเสนอหามาสรุปเป็นบทเพลง/บทร่ายกรอง นักเรียนจะอ่านอย่างสนุกสนาน และอ่านเขียนได้ดีขึ้น

○ การใช้เทคนิคผังความคิดช่วยให้นักเรียนสรุปสิ่งที่อ่าน วิเคราะห์ โจทย์ปัญหา สรุปประเด็นปัญหา และทำแบบฝึกหัดได้ดี

ขั้นแสดงความรู้และผลงาน

○ การเสนอผลงานกลุ่มของทุกกลุ่ม ใช้เวลามากจนทำให้การสอนไม่เป็นไปตามแผน พบว่าการปรับให้เป็นการสุ่มผู้เรียนบางกลุ่มขึ้นมาเสนอแล้วให้กลุ่มอื่นร่วมวิจารณ์เปรียบเทียบกับผลงานของตน ทำให้ประหยัดเวลาและยังช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น

○ การให้นักเรียนสรุปโดยใช้หนังสือเล่มเล็ก(small book) เป็นเทคนิคที่นักเรียนชอบ

ขั้นการประยุกต์ใช้ความรู้

○ การสร้างสถานการณ์ใหม่ๆ เพื่อให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้มาลองแก้ปัญหา
○ การให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้ไปเผยแพร่ให้แก่ผู้ปกครองหรือชุมชน ในรูปแบบของแผ่นป้ายให้ความรู้หรือจัดกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เป็นวิธีการที่ช่วยให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้น

ค. วิธีการสอนหรือเทคนิคที่เหมาะสมกับการสอนรายวิชา

○ ในวิชาประวัติศาสตร์ใช้วิธีการเล่าเรื่องในการให้ข้อมูลใหม่ ทำให้นักเรียนสนใจเนื้อหาและเรื่องราวมากขึ้น

○ ในวิชาคณิตศาสตร์ ครูแบ่งเนื้อหาเป็นตอนย่อยๆ ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมคิดหาคำตอบของโจทย์ และสรุปเนื้อหาพร้อมกัน ช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ได้ดี

○ ในหมวดวิชาวิทยาศาสตร์ ครูรายงานว่าปกติผู้เรียนได้เรียนรู้โดยมีบทบาทเป็นผู้รับฝ่ายเดียว เมื่อเปลี่ยนแนวการสอน ปรากฏว่าผู้เรียนส่วนใหญ่ให้ความสนใจดี และครูสามารถผนวกขั้นตอนที่ 3 และ 4 ของรูปแบบ CIPPA ให้ดำเนินการไปพร้อมๆ กันได้

○ วิชาในหมวดเกษตรกรรมและคหกรรม เป็นวิชาที่มีการจัดการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ และมีลักษณะเอื้อให้ผู้เรียนฝึกการวางแผนการทำงานและประยุกต์ใช้ความรู้ ผู้เรียนสามารถออกไปเรียนรู้จากสภาพจริงทั้งที่อยู่ในโรงเรียนและนอกโรงเรียน และการนำผู้เรียนไปฝึกปฏิบัติงาน ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์และความผิดพลาดที่เกิดขึ้นในการทำงาน

- วิชาพระพุทธศาสนา มีการฝึกสมาธิก่อนเรียนทุกครั้ง และการจัดทำโครงการ “สร้างคนดี ศรีสยาม” เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนให้ความสนใจมาก
- วิชาโครงงาน ผู้เรียนหลายคนขาดความรับผิดชอบในการเตรียมอุปกรณ์ปฏิบัติ ผู้สอนใช้วิธีการให้ผู้เรียนทำสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษร และติดตามงานอย่างต่อเนื่องจึงสามารถแก้ปัญหาพฤติกรรมผู้เรียนได้
- การจัดกลุ่มๆ ละ 7-8 คน ทำให้ผู้เรียนบางคนไม่มีส่วนร่วม การปรับให้เป็นกลุ่มละ 3 คน พบว่า การทำงานของกลุ่มดีขึ้นมาก
- กิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ในหมวดวิชาภาษาอังกฤษ มีหลายกิจกรรม เช่น การเล่นเกม การใช้สื่อวีดิทัศน์ การใช้แถบบันทึกเสียง การจับคู่สนทนา การแสดงบทบาทสมมติ

2.2.5 บทบาทของครู

จากการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบ “CIPPA” โรงเรียนได้พบว่า ครูจำเป็นต้องทำบทบาทหน้าที่อีกหลายประการ ดังนี้

- จัดเตรียมข้อมูล และประสบการณ์การเรียนรู้
- ให้ข้อมูลสำคัญ
- เสริมแรงนักเรียน
- เป็นแบบอย่างที่ดีในการเรียนรู้
- กระตุ้น เร้าความสนใจให้นักเรียนเกิดความสนใจในการเรียนรู้
- อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้
- สร้างความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของกลุ่ม
- สร้างกิจกรรมหรือสถานการณ์ให้นักเรียนคิดวิเคราะห์
- แก้ปัญหานักเรียนเป็นรายบุคคล
- ให้แรงเสริมเพื่อให้ผู้เรียนกล้าแสดงออก
- ช่วยเหลือ แนะนำ ให้คำปรึกษา
- สร้างนวัตกรรม จัดปัจจัยเกื้อหนุน
- เป็นกัลยาณมิตร
- เป็นผู้ประเมินผล และนำผลการประเมินไปปรับปรุงการเรียนการสอน

2.2.6 บทบาทของผู้เรียน

จากการจัดการเรียนการสอนเป็นขั้นตอนตามรูปแบบ “CIPPA” ครูได้พบว่า บทบาทในการเรียนรู้ของผู้เรียนเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างเห็นได้ชัด บทบาทของผู้เรียนที่พบมีดังนี้

- สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง
- ให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม
- ใฝ่รู้ใฝ่เรียน รักการศึกษาค้นคว้า
- เป็นนักถาม นักคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ แก้ปัญหา ประเมินผล สามารถตัดสินใจได้
- กล้าแสดงออก
- ไม่ขาดเรียน
- ร่วมมือในการหาแหล่งเรียนรู้ และจัดทำสื่อการเรียนรู้
- ร่วมกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ความคิดและรับผิดชอบในหน้าที่ของตนอย่างเต็มความสามารถ
- ปฏิสัมพันธ์และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนๆ และผู้เกี่ยวข้อง
- เรียนรู้วิธีการเรียนรู้
- คิดอย่างมีวิจารณญาณ
- คิดตัดสินใจ
- ให้ความร่วมมือในการทำงาน

2.2.7 สื่อการเรียนการสอน

ในการดำเนินการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบ “CIPPA” พบว่า ครูและนักเรียนมีการใช้แหล่งเรียนและสื่อที่หลากหลาย ดังนี้

- แหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับศาสนา ได้แก่ วัดในชุมชน
- แหล่งเรียนรู้ในธรรมชาติ ได้แก่ สวนพฤกษศาสตร์ในโรงเรียน สวนป่า ป่าพรุ พืชสวนพืชไร่ในชุมชน แหล่งท่องเที่ยว
- สถานที่ทางราชการ หรือหน่วยงานในชุมชน ได้แก่ สถานีรถไฟ ที่ทำการไปรษณีย์
- ภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น ด้านการแสดง ได้แก่ โนรา เพลงพวงมาลัย เพลงบอก หนังตะลุง ด้านงานช่าง ได้แก่ จักสาน งานไม้ ด้านงานอาชีพ ได้แก่ การทำสวนสมุนไพร การเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ เพาะปลูก นอกจากนี้ยังมีด้านพิธีกรรมทางศาสนา
- สื่อบุคคล ได้แก่ ผู้บริหาร ผู้สอน ผู้ปกครอง ภูมิปัญญาท้องถิ่น
- สื่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ หนังสือ ห้องคอมพิวเตอร์ สวนธรรมชาติ ห้องพุทธธรรม ห้องสมุด
- สื่อกิจกรรม ได้แก่ การจัดนิทรรศการ เกม เพลง ใบบาน
- สื่อวัสดุ/เครื่องมืออุปกรณ์ เช่น อุปกรณ์วิทยาศาสตร์ แผนที่ประเทศไทย
- สื่อเทคโนโลยี ได้แก่ วิดีทัศน์ คอมพิวเตอร์
- สื่อประกอบการสอน ได้แก่ ภาพประกอบกิจกรรม แผ่นโปสเตอร์ แบบเรียนสำเร็จรูป

- ศูนย์วิชาการของโรงเรียน มีการรวบรวมข้อมูลแหล่งเรียนรู้ พัฒนาสื่อ การเรียนรู้ ฝ่ายวิชาการและหมวดวิชาจัดหาเอกสารเพื่อการศึกษาค้นคว้าของครู

2.2.8 การวัดและประเมินผล

ในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบ “CIPPA” ครูควรมีการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ของนักเรียน และการสอนของครู โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย ดังนี้

- สังเกตพฤติกรรมนักเรียน
- ทดสอบผลสัมฤทธิ์/ความรู้
- สัมภาษณ์/สอบถาม
- สอบถามนักเรียน
- สังเกตการสอน
- ประเมินคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้

ตอนที่ 3

ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบชิปปา (CIPPA Model)

ผลการดำเนินการใช้รูปแบบ CIPPA เป็นระยะเวลาปีเศษ โรงเรียนได้เรียนรู้จาก การศึกษาเอกสาร การประชุมเชิงวิชาการ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การนำรูปแบบไปวางแผน การสอนและดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในระดับชั้นเรียน ผลการใช้พบว่าประสบความสำเร็จบ้าง ประสบปัญหาบ้าง วิธีการแก้ปัญหาที่ใช้ได้แก่ การพูดคุยระหว่างครูด้วยกัน การรับคำแนะนำจากนักวิชาการ ด้วยวิธีการลองผิดลองถูก ร่วมกันแสวงหาแนวทาง/วิธีการที่เหมาะสม กับสภาพบริบทของโรงเรียน โดยภาพรวมพบว่าการพัฒนาขึ้นทั้งในด้านผลสัมฤทธิ์ และจุดเน้น ที่โรงเรียนต้องการพัฒนา บางโรงเรียนอาจอยู่ในระยะเริ่มเรียนรู้ยังไม่มีผลการใช้ที่ชัดเจนนัก ส่วนหนึ่งเกิดจากที่ยังไม่มีเครื่องมือวัดพัฒนาการของจุดเน้นที่ชัดเจนนัก การประสบความสำเร็จหรือไม่ นั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยแวดล้อม กระบวนการปฏิรูปการเรียนรู้ของโรงเรียน ความพร้อมของบุคลากร การบริหารทางวิชาการของผู้บริหาร ความช่วยเหลือจากนักวิชาการภายนอก และปัจจัยเกื้อหนุน อื่นๆ

การดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบ “CIPPA” ส่งผลทั้งทางตรง และทางอ้อม รวมทั้งผลกระทบต่างๆ ดังตัวอย่างที่เกิดขึ้นกับโรงเรียนทั้ง 8 แห่ง ดังนี้

1. ผลทางตรง

ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน

จากรายงานของโรงเรียนที่เลือกใช้รูปแบบการสอน “CIPPA” เพื่อพัฒนาคุณภาพ ของผู้เรียนตามจุดเน้นของโรงเรียน พบว่าผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในโรงเรียนส่วนใหญ่มีการพัฒนา ขึ้นสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ โรงเรียนเห็นว่าเมื่อผู้เรียนมีกระบวนการเรียนรู้ที่ดีย่อมทำให้ผลสัมฤทธิ์ดีขึ้น ดังตัวอย่างการรายงานสรุปของโรงเรียนอนุบาลศิริวรรณ ดังนี้

“ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเมื่อใช้รูปแบบ “CIPPA” ผู้เรียนมีทักษะในการเรียนรู้ที่ดีขึ้น เข้าใจเนื้อหามากขึ้นโดยไม่ยึดหลักของความจำ สังเกตได้จากคะแนนสอบก่อนเรียน-หลังเรียน คะแนนสอบประจำเดือน คะแนนสอบกลางภาคและปลายภาคเรียน นักเรียนมีคะแนนที่ดีขึ้น” (อนุบาล ศิริวรรณ)

อย่างไรก็ตามบางโรงเรียนรายงานว่าผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนต่ำกว่าเดิมเล็กน้อย โดยให้เหตุผลว่าอาจเกิดจากการที่ทั้งครูและนักเรียนเพิ่งเริ่มเรียนรู้กระบวนการตามรูปแบบ “CIPPA”

“ทุกสาระในทุกระดับชั้นมีผลสัมฤทธิ์เพิ่มขึ้นเล็กน้อย แต่มีบางระดับชั้นที่มีผลสัมฤทธิ์ลดลง เนื่องจากครูยังไม่ชำนาญเรื่องการสอนตามรูปแบบ “CIPPA” จำนวนนักเรียนมากเกินไป และสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนไม่เพียงพอ” (บ้านคลองสงค์)

“ในระยะแรกบุคลากรยังขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินการของโครงการ ทั้งการสอนตามรูปแบบ “CIPPA” และการพัฒนาทักษะการสื่อสาร ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนยังไม่เป็นที่น่าพอใจ” (เพชรผดุงเวียงไชย)

แม้ว่าจะยังไม่สามารถสรุปได้ชัดเจนว่า การสอนตามรูปแบบ “CIPPA” ส่งผลต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในทุกกลุ่มสาระ เนื่องจากระยะเวลาของการดำเนินการยังน้อยไป ในเวลา 2 ปี ครูใช้เวลาในการเรียนรู้และสร้างความเข้าใจเป็นเวลาประมาณ 1 ปี และใช้เวลาในการดำเนินการสอนจริงไม่ถึง 1 ปี แต่กระนั้นก็ตามในเชิงปริมาณผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนเท่าที่โรงเรียนประเมินได้เป็นดัชนีชี้ให้เห็นแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น ในเชิงคุณลักษณะ นั้น ข้อมูลจากการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการที่หลากหลาย ได้แก่ การสอบถาม การสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์การเรียนการสอน การวิเคราะห์เหตุการณ์สำคัญ (critical incidents) และการจัดสนทนากลุ่ม (focus-group interview) พบว่ามีหลักฐานจำนวนมาก ที่แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นของพฤติกรรมการสอนของครู และพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ

ผลตามจุดเน้นอันเป็นเป้าหมายของการพัฒนาของสถานศึกษา

ผลที่เกิดขึ้นควบคู่ไปกับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน คือ คุณลักษณะที่โรงเรียนต้องการพัฒนาให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน โดยใช้รูปแบบการสอน “CIPPA” เป็นกลไกในการพัฒนา ผลที่ได้มาจากการสังเกตพฤติกรรมเป็นส่วนใหญ่ แต่มีบางโรงเรียนที่มีเครื่องมือประเมินอย่างเป็นระบบ (แต่ก็ยังอยู่ในระยะที่ต้องพัฒนาต่อไป)

จากรายงานของโรงเรียนพบว่า การที่โรงเรียนได้กำหนดเป้าหมายเฉพาะที่ชัดเจน และครูทั้งโรงเรียนต่างช่วยกันส่งเสริมจุดเน้นดังกล่าวในการจัดการเรียนการสอนของตนสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาในคุณลักษณะตามจุดเน้นดังกล่าวอย่างชัดเจน เห็นเป็นรูปธรรมมากขึ้น อย่างไรก็ตามการสรุปในเชิงปริมาณยังไม่สามารถทำได้ชัดเจน เนื่องจากโรงเรียนส่วนใหญ่

ประสบปัญหาในการสร้าง/การแสวงหาแบบวัด/แบบสอบที่เหมาะสม แต่ในเชิงคุณลักษณะพบว่า โรงเรียนมีหลักฐานข้อมูลตามสภาพจริงจำนวนมาก ที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของผู้เรียนในด้านนี้ ดังตัวอย่างการรายงานและการสรุปผลของโรงเรียนต่างๆ ดังนี้

กลุ่มที่ 1 จุดเน้นการพัฒนา **ทักษะการเรียนรู้**

ผลการประเมินพบว่า นักเรียนมีทักษะการเรียนรู้มากขึ้น มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เช่น ถามครูด้วยความสนใจ สามารถแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้หรือบุคคลที่หลากหลายชั้น รู้ว่าควรหาความรู้ที่ต้องการได้จากแหล่งใด แต่ในทักษะที่ต้องมีการปรับปรุง คือ ทักษะการรวบรวมข้อมูล การทำความเข้าใจข้อมูล การประเมินผลการเรียนด้วยตนเอง และเจตคติที่ดีต่อการเรียน

กลุ่มที่ 2 จุดเน้นการพัฒนา **ทักษะการคิด ความรับผิดชอบและเจตคติต่อการเรียน**

ด้านทักษะการคิด “ทักษะการคิดดีขึ้น ทำงานได้เป็นระบบขั้นตอนก่อนหลังได้ โดยสังเกตจากการทำกิจกรรมตามใบงานและการทำโครงงาน” (โรงเรียนอนุบาลศิริวรรณ)

ด้านความรับผิดชอบ “นักเรียนมีความรับผิดชอบที่ดีขึ้นทั้งในด้านการส่งงานตรงต่อเวลา การเตรียมอุปกรณ์การเรียน การร่วมกิจกรรมภายใน/ภายนอก และการแต่งกายถูกระเบียบของโรงเรียน” (โรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย 2 หลวงพ่อเงินอนุสรณ์)

ด้านเจตคติต่อการเรียน นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรม สนุกสนานในการเรียน สนใจเรียนรู้ มาเรียนสม่ำเสมอ

กลุ่มที่ 3 จุดเน้นการพัฒนา **ทักษะการสื่อสาร**

นักเรียนมีมารยาทในการฟัง มีความสามารถพูดสื่อสารในสถานการณ์ต่างๆ ได้ถูกต้องเหมาะสม พูดตรงประเด็น ด้านการอ่านสามารถอ่านได้คล่องหรือชัดเจนขึ้น ทำท่างในการอ่านและจับหนังสือถูกต้อง การอ่านออกเสียงใช้น้ำเสียงในการอ่านได้ดี ทักษะที่ต้องพัฒนาต่อไป คือ ทักษะการฟัง พบว่านักเรียนจับใจความสำคัญของเรื่องที่ฟังได้ไม่ดีเท่าที่ควร และด้านทักษะการเขียนพบว่านักเรียนยังต้องพัฒนาการเขียนสื่อสารในรูปแบบหรือสถานการณ์ต่างๆ และการเขียนสะกดคำต้องสอนให้นักเรียนมีหลักการในการเขียนเพิ่มขึ้น

กลุ่มที่ 4 จุดเน้นการพัฒนา **คุณลักษณะด้านความรับผิดชอบ**

นักเรียนได้พัฒนาคุณลักษณะด้านความรับผิดชอบในเกือบทุกตัวบ่งชี้ สามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จได้ด้วยตนเอง ดูแลและเก็บรักษาอุปกรณ์การเรียน ทำการบ้านและส่งอย่างสม่ำเสมอ ยอมรับข้อผิดพลาดที่เกิดจากการกระทำของตนเอง

กลุ่มที่ 5 จุดเน้นการพัฒนา **คุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียน**

นักเรียนเข้าห้องสมุดเพื่ออ่านหนังสือเป็นประจำอ่านหนังสือเมื่อมีเวลาว่าง มีความกระตือรือร้นในการเรียน กล้าซักถามในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น เข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการอย่างสม่ำเสมอ และสร้างสรรค์ผลการเรียนรู้ของตนเองในรูปแบบต่างๆ

นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น ดังรายงานของโรงเรียน ต่างๆ ดังนี้

“จากการที่ครูได้สังเกตเปรียบเทียบพฤติกรรมของนักเรียนก่อนและหลังเข้าโครงการในช่วงหนึ่งปีแรก ครูหลายคนพูดเป็นเสียงเดียวกันว่านักเรียนมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น พวกเขาจะชอบและสนใจกิจกรรมที่ครูจัดให้ มีความกระตือรือร้น สนใจใฝ่รู้มากขึ้น เรียนรู้ด้วยความสนุกสนาน จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นนักเรียนเกี่ยวกับการเรียน พบว่า กิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูจัดให้ไม่เหมือนก่อน นักเรียนชอบกิจกรรมใหม่ๆ ที่ครูจัดให้ ได้ทำใบงาน ได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ได้ทำงานเป็นกลุ่ม ได้เล่นเกมที่สนุกสนาน เมื่อทำชิ้นงานออกมาแล้วได้ประเมินชิ้นงานของตนเอง ของเพื่อน แล้วนำไปให้พ่อแม่ ผู้ปกครองได้ประเมินด้วย ทำให้การเรียนไม่เบื่อเหมือนก่อน อยากให้ครูสอนอย่างนี้ไปเรื่อยๆ ฟังแล้วครูก็รู้สึกภาคภูมิใจ มีกำลังใจที่จะสรรหาสิ่งดีๆ ให้กับนักเรียนต่อไป นอกจากนี้นักเรียนยังมีผลงานเกิดขึ้นมากมายในการสอนทุกระดับชั้น เช่น แฟ้มผลงาน สมุดเล่มเล็ก นิทานเล่มเล็ก สมุดรวบรวมคำศัพท์ เป็นต้น อย่างไรก็ตามยังมีนักเรียนอีกส่วนหนึ่งที่มีเพียงไม่กี่คนที่ยังมีพฤติกรรมแบบเดิมๆ คือ ไม่กระตือรือร้น ไม่สนใจการเรียน ให้ทำงานอะไรก็ไม่ทำ หรือทำเพียงเพื่อให้มีส่ง ไม่ว่าครูจะจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใดก็ยังแก้ปัญหาไม่ได้ เด็กเหล่านี้ครูต้องทำการแก้ปัญหา และพัฒนาเขาต่อไปโดยการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน” (โรงเรียนบ้านคลองสงค์)

“นักเรียนมีทักษะในการปฏิบัติงานดีขึ้น มีความรับผิดชอบยิ่งขึ้น มีทักษะในการวิเคราะห์สังเคราะห์ สามารถค้นหาความรู้ได้ด้วยตนเอง มีการทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งดูได้จากผลงานนักเรียนที่นำมาส่งหรือแฟ้มสะสมผลงาน” (โรงเรียนบ้านคันตุล)

“นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น พวกนักเรียนจะมาถามครูด้วยความสนใจและเต็มใจว่าให้ครูจัดกิจกรรมตามที่ตนชอบและถนัด สิ่งที่เขาทำไม่ได้จะนำปัญหาไปถามรุ่นพี่ เพื่อน ผู้ปกครอง และครู ทำให้นักเรียนมีความรู้สึกว่ามีผู้ช่วยเหลือแนะนำเขาไม่ทำงานตามลำพังแต่มีผู้คิดที่ช่วยคิดค้น แสวงหาความรู้ร่วมกัน มีผลงานของนักเรียนเกิดขึ้น เช่น แฟ้มสะสมผลงาน หนังสือเล่มเล็ก หนังสือหน้าเดียว บันทึกการอ่าน เป็นต้น...นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่น่าพอใจมากขึ้น ด้านคุณลักษณะ ด้านความรับผิดชอบ มีรางวัลของนักเรียนและโรงเรียนที่น่าภูมิใจหลายรางวัล ทำให้นักเรียนมีความภาคภูมิใจและประทับใจอย่างยิ่ง” (โรงเรียนวัดมหาธาตุปาราม)

2. ผลทางอ้อม

ผลทางอ้อมเป็นผลที่โรงเรียนไม่ได้กำหนดไว้เป็นจุดมุ่งหมายของการพัฒนาหรือการปฏิรูปโดยตรง แต่เป็นผลที่เกิดขึ้นควบคู่ไปกับผลโดยตรง ได้แก่ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายที่เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการปฏิรูป การดำเนินการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน ผ่านทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ “CIPPA” ส่งผลต่อผู้เกี่ยวข้อง ดังนี้

ครู มีการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและเข้ารับการอบรมทำให้มีความรู้ความเข้าใจรูปแบบการสอน “CIPPA” เพิ่มมากขึ้น เห็นความสำคัญของการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างครูในโรงเรียนในสายชั้น หรือหมวดวิชาที่ตนเองรับผิดชอบ ซึ่งทำให้ได้แนวคิดสำคัญเพื่อจัดการเรียนการสอนของตนเองได้ ครูมีการวางแผนการสอนที่เป็นระบบเพิ่มมากขึ้น สามารถตรวจสอบและประเมินการทำงานของตนเองได้โดยใช้ตัวบ่งชี้ที่พัฒนาขึ้นเป็นกรอบในการประเมิน มีการจัดการเรียนการสอนด้วยกิจกรรมที่หลากหลายขึ้น เน้นการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีกระบวนการเรียนรู้ที่ดีและมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน เพิ่มจากที่เดิมเน้นด้านสาระเนื้อหาเพียงอย่างเดียว ครูมีพฤติกรรมแสวงหาความรู้เพิ่ม และได้เรียนรู้กระบวนการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนในฐานะที่เป็นเครื่องมือพัฒนากระบวนการเรียนการสอนของตนเอง

ผู้บริหาร สนใจเรื่องการบริหารงานวิชาการอันเป็นภารกิจหลักเพิ่มมากขึ้น สนใจศึกษาหาความรู้หรือแสวงหาแนวทาง/วิธีการเพื่อนำมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครู เห็นความสำคัญของการจัดปัจจัยเกื้อหนุนต่างๆ ทั้งงบประมาณ สถานที่สำหรับเตรียมการเรียนการสอนและประชุมวิชาการของคณะครู การจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของนักเรียน นอกเหนือจากเรื่องของความสวยงามเพียงอย่างเดียว การจัดระบบการนิเทศภายในที่เป็นระบบเพิ่มมากขึ้น และใช้กระบวนการวิจัยในการบริหารงาน

นักวิชาการจากภายนอกโรงเรียนที่เข้าร่วมงานการปฏิรูป ได้เรียนรู้สภาพการทำงานที่เกิดขึ้นจริงในโรงเรียน การทำหน้าที่นิเทศ ติดตาม และให้คำแนะนำแก่โรงเรียน เป็นบทบาทที่ช่วยกระตุ้นให้ศึกษานิเทศก์ต้องศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ทั้งต้องแสวงหายุทธวิธีในการพัฒนาครูให้เกิดความเข้าใจในวิธีการพัฒนาการเรียนการสอน สำหรับนักวิชาการจากภายนอกที่เป็นคณาจารย์จากมหาวิทยาลัย ก็ได้มีการนำความรู้ที่ได้จากการทำงานกับโรงเรียนไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้นักศึกษาในรายวิชาที่ตนเองรับผิดชอบ ทั้งสามารถใช้โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับนักศึกษาด้วย

ผู้ปกครองและชุมชน ชื่นชมกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นของนักเรียน จึงสนับสนุนส่งเสริมโรงเรียนตามความรู้ความสามารถที่ตนจะทำได้ ได้แก่ การให้ข้อเสนอแนะ หรือคำแนะนำที่มีประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน ส่วนผู้ที่มีความรู้สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการ

เรียนการสอนในโรงเรียนได้ ทำให้เปลี่ยนทัศนคติไปสู่แนวคิดที่ว่า การเรียนรู้สามารถเกิดขึ้นได้ทุกที่ ทุกเวลา เกิดเป็นชุมชนการเรียนรู้ในหลายพื้นที่

3. ผลกระทบ

ผลกระทบเป็นผลที่เกิดขึ้น โดยที่ผู้ดำเนินการไม่ได้คาดหวังไว้ ซึ่งอาจเป็นผลทางบวก หรือทางลบก็ได้ เป็นผลพลอยได้เกิดจากการดำเนินงานปฏิรูปของโรงเรียนที่ใช้การจัดการเรียนรู้ ด้วยรูปแบบ “CIPPA” มีจำนวนไม่น้อย ได้แก่

- 1) โรงเรียนได้รับการประกาศให้เป็นโรงเรียนดีเด่น รับรางวัลในระดับต่างๆ
- 2) โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับโรงเรียนที่สนใจเข้ามาศึกษาดูงาน หรือเป็นศูนย์ ให้ความรู้แก่โรงเรียนที่สนใจเข้ามาเป็นเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- 3) โรงเรียนได้ไปนำเสนอผลงานหรือจัดนิทรรศการในที่ต่างๆ ช่วยเปิดโลกทัศน์แก่ คณะครูให้ได้เห็นความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงของการศึกษา ได้พบปะผู้ร่วมวิชาชีพ ร่วม อุดมการณ์เดียวกัน และได้เครือข่ายในการพัฒนาวิชาชีพของตนต่อไป
- 4) ครูได้ใช้ผลการวิจัยและแผนการจัดการเรียนรู้ เสนอเพื่อขอรับการประเมินเลื่อน ระดับ/ปรับตำแหน่งให้สูงขึ้น
- 5) การดำเนินการโครงการวิจัยและพัฒนา สามารถใช้เป็นส่วนหนึ่งในการประเมิน คุณภาพภายในและการประเมินภายนอกได้

ตอนที่ 4

ข้อเสนอแนะในการนำ “CIPPA Model” ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

สำหรับผู้สนใจจะนำรูปแบบ “CIPPA” ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ควรศึกษาข้อมูลต่อไปนี้ เพื่อใช้ในการเตรียมการและดำเนินการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1. อุปสรรคและปัญหาในการใช้รูปแบบซีปป์ “CIPPA Model”

โรงเรียนที่ได้ดำเนินการใช้รูปแบบ “CIPPA” ไปแล้วนั้นได้รายงานอุปสรรคและปัญหาที่พบมาเพื่อให้โรงเรียนที่สนใจนำรูปแบบไปใช้ต่อไปได้เตรียมการเพื่อป้องกันหรือหาวิธีการแก้ไขปัญหาดังนี้

- ยังมีครูที่มีความเข้าใจคลาดเคลื่อนว่า ในการสอนตามรูปแบบ “CIPPA” ต้องสอนให้ครบถ้วนทุกขั้นตอนในการสอน 1 ครั้ง/ 1 คาบเรียน
- ครูมีการบันทึกหลังสอน แต่ไม่เข้าใจว่าควรบันทึกอะไร จึงบันทึกแต่ความสำเร็จ ไม่บันทึกข้อบกพร่องที่ควรนำมาศึกษาและแก้ไข เพราะเกรงจะเป็นความบกพร่องในการปฏิบัติงาน
- ครูต้องใช้เวลาในการเรียนรู้ ทำความเข้าใจและฝึกการจัดการเรียนการสอนแบบ “CIPPA”
- ครูไม่มีเวลาพัฒนาแผนการสอนให้ดียิ่งขึ้นเนื่องจากภารกิจมาก
- ครูเห็นว่าการเขียนแผนการสอนต้องใช้เวลา
- จำนวนนักเรียนมากเกินไป และสื่อ-อุปกรณ์การเรียนการสอนไม่เพียงพอ
- ระยะแรกครูส่วนหนึ่งขาดความตระหนัก ยังไม่เห็นความสำคัญของปรับเปลี่ยนวิธีสอน

- การพัฒนาครูโดยการส่งไปประชุมอบรมทำได้ไม่ทั่วถึง ไม่มีการนำมาขยายผล
- ครูไม่สามารถแยกแยะได้ว่ากิจกรรมใดน่าจะอยู่ในขั้นตอนใด แผนการสอนจึงไม่สอดคล้องกับขั้นตอนการสอนตามรูปแบบ “CIPPA”
- นักเรียนเคยชินกับการให้ครูบอก หรือดูตัวอย่างจากหนังสือ ต้องฝึกกระบวนการซ้ำๆ
- เครื่องมือประเมินที่โรงเรียนจัดทำนั้น ไม่สามารถประเมินได้ครอบคลุมประเด็นที่ต้องการ ต้องแก้ไขอยู่ตลอดเวลา
- นักเรียนมีความรับผิดชอบน้อยถ้าให้คิดทำเองโดยไม่มีการควบคุมดูแลจะทำให้งานออกมาไม่ดีเท่าที่ควร
- รูปแบบของแผนการสอนมีการปรับเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลาตามกระแสความนิยมในขณะนั้น ครูเองก็สับสนและขาดความเข้าใจในหลักการสำคัญของการเขียนแผนการสอน
- มีครูที่ยังยึดแบบเรียนและการถ่ายทอดความรู้เป็นหลัก
- ครูมีแหล่งเรียนรู้น้อย การเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับวิธีสอนตามแนวปฏิบัติการเรียนรู้จึงมีความจำกัด

2. องค์ประกอบ ปัจจัย เงื่อนไขที่เอื้อต่อการสำเร็จ

ครู

- 1) การนิเทศของครูแกนนำ ช่วยให้ครูได้รับความช่วยเหลือและคำแนะนำ และกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเองมากขึ้น มีเจตคติที่ดีต่อการวิจัยมากขึ้น และเต็มใจให้ผู้อื่นมานิเทศและสังเกตการสอนในห้องเรียน
- 2) การทำงานร่วมกันของครู การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ช่วยให้ครูมีความรู้สึที่ดีในการปรึกษาปัญหาต่างๆ ร่วมกัน และพิจารณาแก้ปัญหาาร่วมกัน

ผู้บริหาร

- 1) จัดปัจจัยเกื้อหนุนให้เพียงพอต่อการดำเนินงาน
 - ให้การสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์เพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ ทำให้ครูมีการใช้สื่อการสอนมากขึ้น และมีการเตรียมความพร้อมในการใช้ห้องและอุปกรณ์โสตทัศนศึกษาที่ทันสมัย
 - แสวงหานักวิชาการจากภายนอกเข้ามาช่วยให้คำปรึกษา แนะนำทางวิชาการแก่ครู และสังเกตการสอนของครู

2) จัดกระบวนการนิเทศภายใน

- การใช้เทคนิคพัฒนาครูแกนนำที่มีความรู้ความสามารถที่เป็นแบบอย่างแก่ครูคนอื่นได้ โดยให้ครูแกนนำ 1 คน รับผิดชอบตรวจแผนการสอน และให้คำแนะนำครูเครือข่าย 5-6 คน ทำให้ครูมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีความรู้สึกที่ดีต่อการทำงาน และมีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเองมากขึ้น ครูส่งแผนการสอนครบทุกคน และสามารถเขียนแผนการสอนได้ดีขึ้น มีความสนใจในการหาความรู้ พัฒนาการสอนตามแนวทางของครูแกนนำมากขึ้น ครูจำนวนมากเต็มใจให้ผู้อื่นมานิเทศและสังเกตการสอนในห้องเรียน

3) การประสานงานและประชาสัมพันธ์กับผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษาและชุมชน

- โรงเรียนและชุมชนมีการติดต่อสื่อสารกันอย่างสม่ำเสมอ โรงเรียนได้รับการสนับสนุนจากชุมชน ผู้ปกครองสามารถดำเนินการส่งเสริมการเรียนรู้ของบุตรหลานตามที่โรงเรียนให้คำแนะนำได้ แต่ชุมชนยังไม่สามารถให้ความช่วยเหลือเชิงวิชาการได้เต็มที่นัก เนื่องจากขาดความรู้และประสบการณ์ แต่มีบางโรงเรียนได้รับความร่วมมือจากพระธรรมทูต มาช่วยให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องคุณธรรม และจัดกิจกรรมร่วมกับโรงเรียน เช่น โครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม โครงการสร้างคนดีศรีสยาม กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา ชุมชนให้ความสนใจ สนับสนุนและเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ได้ผลดีเกินความคาดหมาย ชุมชนตระหนักในการมีส่วนร่วมดูแลพฤติกรรมผู้เรียนมากขึ้น

4) ในการบริหารแบบมีส่วนร่วม มอบหมายงานอย่างเหมาะสม บริหารงานด้วยความเสมอภาค สุจริต ยุติธรรม

5) มีการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง

6) จัดการขยายผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ “CIPPA” ไปยังโรงเรียนเครือข่าย

7) ดำเนินการประเมินการปฏิบัติงาน

2. การเลือกใช้นวัตกรรมในการใช้รูปแบบซีปป์ (CIPPA Model) ไปใช้

3.1 การเลือกใช้นวัตกรรมในบริบทสังคมไทย

จากการดำเนินการของโรงเรียนดังได้ประมวลมาข้างต้น มีข้อสังเกตเกี่ยวกับการนำนวัตกรรมการสอนต่างๆ เช่น การสอนโดยใช้รูปแบบ “CIPPA” ไปใช้ในบริบทสังคมไทย ดังนี้

ประการแรก ครูยังไม่คุ้นเคยกับการประยุกต์แนวคิดเกี่ยวกับการสอนไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้เนื่องจากมาจากหลักการ/แนวคิดนั้นยังมีลักษณะเป็นนามธรรมค่อนข้างสูง ต้องอาศัยทักษะการวิเคราะห์หลักการและเชื่อมโยงไปสู่การออกแบบวิธีสอน/กระบวนการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักการ

ข้อสังเกตนี้จึงนำไปสู่ข้อเสนอแนะดังนี้

1. การนำเสนอข้อความรู้เชิงหลักการ/แนวคิด ควรให้ครูได้เห็นตัวอย่างที่ซึ่งเป็นรูปธรรมจำนวนมากพอ และฝึกให้วิเคราะห์หลักการจากตัวอย่างหลายๆ จะสามารถช่วยให้เกิดความเข้าใจหลักการได้ง่ายขึ้น
2. ระบบการฝึกหัดครูควรฝึกให้นักศึกษาครูได้ฝึกทำความเข้าใจในหลักการ/แนวคิดเกี่ยวกับการสอน ตลอดจนฝึกให้ผลิตรูปแบบการสอน/วิธีการสอนมาใช้เพิ่มเติมจากการใช้รูปแบบการสอน/วิธีสอนที่มีอยู่แล้ว

ประการที่สอง สืบเนื่องจากการะงานของครูมีมาก จนไม่มีเวลาในการมาศึกษาแนวคิด/หลักการและประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ จึงมีแนวโน้มที่ครูจะเลือกใช้รูปแบบการสอนที่สำเร็จรูปพร้อมนำไปใช้ได้ก่อน ข้อสังเกตนี้จึงนำไปสู่ข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรมีการกำหนดให้ครูมีเวลาในการเรียนรู้ ศึกษาแนวคิดการการสอนโดยอาจจัดเป็นการประชุมเชิงวิชาการ หรือกลุ่มเรียนรู้ (study group) โดยถือเป็นส่วนหนึ่งของภาระงานของครู และเป็นการพัฒนาครูในสถานที่ทำงาน (on-the-job training) หรือ การพัฒนาครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (school-based training)
2. ควรมีการฝึกให้ครูได้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิด/หลักการให้มากขึ้น ทั้งนี้ อาจต้องจัดให้มีพี่เลี้ยงทางวิชาการ (mentor) ให้ความช่วยเหลือในเรื่องนี้

ประการที่สาม โรงเรียนที่สนใจนำนวัตกรรมที่มีผู้คิดค้นไว้มาใช้ ส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากความรูสึกพอใจมากกว่าความเข้าใจ แต่เมื่อลงมือดำเนินการจึงพบประเด็นความไม่เข้าใจต่างๆ ดังนั้นการนำนวัตกรรมมาใช้จึงควรเป็นไปในลักษณะของการทำวิจัยและพัฒนาควบคู่กันไปด้วย จะช่วยให้ครูเกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้ง และสามารถปรับประยุกต์ให้เหมาะสมกับบริบทของตน

ประการที่สี่ การดำเนินการจัดทำตัวบ่งชี้การจัดการเรียนการสอนที่สมบูรณ์แบบ ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการสอนของครู บทบาทของครู กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน บทบาทของผู้เรียนและผลการเรียนรู้ เพื่อใช้เป็นกรอบในการดำเนินงานทุกขั้นตอนจะช่วยให้คณะครูเห็นภาพและมีความเข้าใจที่ตรงกัน อันจะทำให้ทุกคนดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน

3.2 การเชื่อมโยงจุดเน้นของโรงเรียนทั้งระบบ

สำหรับผู้ที่สนใจจะดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน โดยใช้ยุทธศาสตร์การกำหนดจุดเน้นให้บุคลากรทุกฝ่ายรวมพลังกันดำเนินการไปสู่เป้าหมายเดียวกันควรพิจารณาเลือกจุดเน้นที่สอดคล้องหรือเป็นส่วนหนึ่งของวิสัยทัศน์ หรือคำขวัญที่เป็นเป้าหมายปลายทางของการพัฒนาของโรงเรียน การเลือกจุดเน้นที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์จะช่วยให้เกิดความสอดคล้องระหว่างแนวคิดเชิงบริหารและแนวคิดการเรียนการสอน สามารถทำให้กระบวนการวิจัยและพัฒนาเกิดความยั่งยืน และเข้าสู่ระบบบริหารเชิงนโยบาย(Institutionalization) ได้โดยสะดวก

3.3 การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

ในขั้นเริ่มต้นของการจัดทำแผนการสอนได้ข้อค้นพบจากการดำเนินการของโรงเรียนต่างๆ ดังนี้

1. ในระยะแรกเมื่อพบว่า ครูไม่แม่นยำในขั้นตอนของการสอนตามรูปแบบ วิธีการที่สามารถช่วยแก้ไขได้ คือ ครูควรมีเอกสารคู่มือไว้เป็นแนวทางในการเขียนแผนการสอน โดยเอกสารคู่มือควรระบุขั้นตอนการสอนโดยใช้รูปแบบ “CIPPA” วิธีสอน/เทคนิคการสอนที่เหมาะสมในแต่ละขั้นการสอน และวิธี/เทคนิคที่ส่งเสริมพัฒนาจุดเน้นของโรงเรียน เพื่อให้ครูสามารถเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสม เมื่อครูมีความคุ้นเคยและชำนาญมากขึ้นก็จะสามารถสร้างสรรค์วิธีสอน/เทคนิคการสอนเพิ่มเติมได้

2. ครูยังคิดกิจกรรมที่เหมาะสมกับการสอนในแต่ละชั้นได้น้อย ทั้งยังมีข้อจำกัดในการคิดกิจกรรมที่ส่งเสริมจุดเน้นที่ต้องการพัฒนา ในระยะแรกพบว่ากิจกรรมค่อนข้างซ้ำๆ ไม่หลากหลาย และยังไม่มีกิจกรรมที่ส่งเสริมจุดเน้นมากนัก ปัญหานี้พบว่า ในระยะแรกที่ทั้งครูและนักเรียนยังไม่คุ้นเคยกับรูปแบบการสอนแบบใหม่นั้น การสอนด้วยกิจกรรมที่ซ้ำๆ จะช่วยให้ครูชัดเจนกับกระบวนการสอนมากขึ้น ขณะเดียวกันก็ช่วยให้นักเรียนได้คุ้นเคยกับการเรียนแบบใหม่ จนกระทั่งทั้งครูและนักเรียนมีความพร้อมในระดับหนึ่งจึงค่อยมีการปรับเปลี่ยน ในเรื่องที่คุณครูคิดกิจกรรมได้น้อยอาจเนื่องมาจากองค์ความรู้เกี่ยวกับวิธีสอน/เทคนิคยังจำกัด อาจแก้ไขโดยการศึกษาเพิ่มเติมจากเอกสาร หรือปรึกษากับครูที่มีประสบการณ์ในการสอน

3. กระบวนการขยายแนวทางในการจัดทำแผนการสอน แต่ละโรงเรียนมีวิธีการจัดการเพื่อให้ทั้งโรงเรียนสามารถดำเนินการสอนโดยใช้รูปแบบ “CIPPA” ดังนี้

มอบหมายให้ครูที่เป็นนักวิจัยหลักของโรงเรียนหรือครูที่เป็นหัวหน้าสายชั้นดำเนินการจัดทำแผนการสอน และจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จนมีประสบการณ์ในระดับหนึ่งแล้วจึงขยายการดำเนินการไปสู่ครูคนอื่นๆ

เริ่มโดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรายวิชาที่ทางโรงเรียนคิดว่าง่ายต่อการดำเนินการสอนก่อนแล้วจึงขยายไปสู่รายวิชาอื่นๆ ต่อไป เช่น กรณีโรงเรียนบ้านคันธุลีเดิมเห็นว่าจุดเน้นเรื่องทักษะการสื่อสารนั้นควรสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเท่านั้น จึงเริ่มใช้รูปแบบการสอน “CIPPA” เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จนกระทั่งเข้าใจกระบวนการสอน เมื่อได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม และได้คำแนะนำจากนักวิจัยภายนอก จึงเริ่มเข้าใจว่าสามารถจัดทำแผนการสอนได้ในทุกสาระวิชา จึงได้ขยายการจัดทำแผนการสอนไปสู่รายวิชาอื่นๆ

4. ครูได้ค้นพบว่าการเขียนแผนการสอนเพื่อพัฒนาจุดเน้นของโรงเรียน ในบางแห่งตัวบ่งชี้ไม่สามารถทำได้ครบถ้วนในการสอนในชั้นเรียน หรือไม่สามารถจัดทำเป็นแผนการสอนได้ จึงต้องออกแบบกิจกรรมอื่นๆ เสริมเพื่อพัฒนาจุดเน้นดังกล่าว เช่น กรณีโรงเรียนวัดมหาธาตุปารามพบว่าจุดเน้นเรื่องความรับผิดชอบจำเป็นต้องมีการปลูกฝังและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

จึงได้คิดกิจกรรมเสริม โดยการให้นักเรียนทำบันทึกความดี การอบรมจริยธรรมหน้าเสาธง การทำธนาคารความดี เป็นต้น

จากข้อค้นพบดังกล่าว จึงขอเสนอแนวทางในการจัดทำแผนการเรียนการสอน ดังนี้

1. สืบเนื่องจากพบว่า หลายโรงเรียนประสบปัญหาในการเขียนแผนการสอน เพราะต้องใช้เวลามากในการวางแผน ในขณะที่มีการกิจอื่นที่ต้องทำมากมาย และหลายโรงเรียนก็สับสนกับรูปแบบของแผนการสอน ที่มีหลากหลายรูปแบบ ดังนั้นโรงเรียนจึงควรมีจุดยืนของตัวเอง กล้าเลือกแนวทางที่เหมาะสมสำหรับตนเอง โดยการร่วมกันคิดอภิปราย สรุป นำไปทดลองใช้ ปรับเปลี่ยนจนกระทั่งเหมาะสมกับบริบทของตนเอง

2. หากพบว่ากิจกรรมการสอนของครูค่อนข้างจำกัด ครูควรทำความเข้าใจ หรือศึกษาเกี่ยวกับวิธีการสอน เทคนิคการสอนเพิ่มเติมเพื่อเป็นทางเลือกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตนเอง ทั้งนี้สามารถเลือกศึกษาจากหนังสือ ตำรางานวิจัย วิทยานิพนธ์ หรือเชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปปรับใช้ต่อไป

3. ทักษะที่ครูยังขาด 2 ประการ คือ เรื่องการวิเคราะห์งาน/ย่อยงาน (Task analysis) และการออกแบบกิจกรรมการสอน (Instructional design) ผู้บริหารควรจัดการพัฒนาครูให้ได้รับการฝึกฝนในเรื่องเหล่านี้ ดังนี้

การวิเคราะห์งาน/การย่อยงาน (Task analysis) ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ เรื่องใดเรื่องหนึ่ง ครูควรมีภาพเชิงโครงสร้างขององค์ความรู้ที่กำลังจะสอนอยู่นั้น ว่าก่อนเรียนเรื่องนั้นนักเรียนควรมีความรู้ หรือทักษะใดที่เป็นพื้นฐานมาก่อน และจุดหมายปลายทางที่สอนนั้นจะเป็นพื้นฐานที่นำไปสู่การเรียนรู้อะไรต่อไป ขณะเดียวกันครูก็ต้องมีความรู้ว่าสิ่งที่กำลังสอนนั้นมีขั้นตอนย่อยๆ อะไรบ้างที่นักเรียนต้องรู้หรือต้องทำได้บ้าง

การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน (Instructional design) ครูจำเป็นต้องมีทักษะการประมวลข้อมูลเกี่ยวกับสภาพบริบทของการสอน ข้อจำกัด ลักษณะของสื่อการเรียนการสอนที่มี เพื่อออกแบบการสอนให้เหมาะสมกับสภาพการสอนในแต่ละครั้ง ซึ่งในเรื่องนี้เป็นเรื่องที่ครูควรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพราะปัญหาการเขียนแผนการสอนไม่ได้เน้น แท้จริงมาจากการขาดความรู้และทักษะในการออกแบบการเรียนการสอนที่เหมาะสม

3.4 การเรียนรู้ที่ครูไม่ต้องสอน

จากการดำเนินงานปฏิบัติการเรียนรู้ของโรงเรียนต่างๆ พบว่าคุณลักษณะที่เป็นจุดเน้นที่ต้องการพัฒนาบางตัว เช่น ความรับผิดชอบ ความกล้าแสดงออก การมีทักษะในการสื่อสาร ลำพังการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนนั้นไม่สามารถพัฒนาคุณลักษณะเหล่านี้ได้ครอบคลุมทั้งหมด โรงเรียนจึงควรพิจารณาจัดการส่งเสริมด้วยวิธีการอื่นๆ ดังจะขอเสนอตัวอย่างที่โรงเรียนได้ดำเนินการแล้วประสบความสำเร็จ ดังนี้

1. การส่งเสริมให้นักเรียนมีระเบียบวินัย จัดเก็บสิ่งของเข้าที่ โดยออกแบบที่จัดเก็บให้เป็นระบบเดียวกันทั้งโรงเรียน มีภาพหรือบัตรคำติดไว้ว่าใช้เก็บสิ่งของใดบ้าง ทำให้นักเรียนสามารถจัดเก็บได้ด้วยตนเอง โดยครูไม่ต้องเสียเวลาดักเตือน
2. การทำข้อตกลงร่วมกับนักเรียนถึงแนวปฏิบัติในชั้นเรียน ทำเป็นแผ่นป้ายเตือนใจให้ทุกคนปฏิบัติร่วมกัน คนที่ทำได้ดีสม่ำเสมอมีการยกย่องเชิดชู คนที่ทำผิดกฎก็มีมาตรการลงโทษด้วยการตัดคะแนน หรือต้องทำกิจกรรมชดเชย
3. การมีเวทีให้นักเรียนได้แสดงความสามารถของตนเอง อาจจัดในการประชุมประจำสัปดาห์ นักเรียนอาจนำผลงานการเรียนรู้จากในชั้นเรียนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น งานเขียน ศิลปะ การแสดง ไปนำเสนอในที่ประชุม ให้เพื่อนนักเรียนร่วมกันชื่นชมยินดี หรือจัดเป็นห้องสำหรับจัดแสดงผลงานดีเด่นของนักเรียน
4. การจัดในรูปของชมรมตามความสนใจของนักเรียน ให้ได้ร่วมกันทำกิจกรรมต่างๆ ที่สร้างสรรค์ และมีครูเป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำ เป็นกระบวนการฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการทำงาน และเรียนรู้กระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่น
5. สั้นปีการศึกษา มีการมอบรางวัลเล็กๆ น้อยๆ ให้กับนักเรียนที่มีความโดดเด่นในด้านต่างๆ เช่น ผลการเรียนดีเด่น มีความรับผิดชอบ กล้าแสดงออก เพื่อเป็นแบบอย่างให้กับนักเรียนคนอื่นๆ และเป็นแรงกระตุ้นให้ประพฤติตนในฐานะนักเรียนที่ดี
6. ให้โอกาสนักเรียนในการใช้ความรู้ในชั้นเรียนไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ผ่านการทำงานในโรงเรียน เช่น นักประชาสัมพันธ์เสียงตามสายในโรงเรียน นักโภชนาการดูแลความสะอาดและสุขอนามัยในโรงอาหาร บรรณารักษ์ทำกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมการอ่านและเขียนในห้องสมุด เจ้าหน้าที่พยาบาลในห้องปฐมพยาบาล งานสาราณียกรเพื่อจัดทำวารสารเผยแพร่ผลงานของโรงเรียน เป็นต้น

3.5 แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้

จากการดำเนินงานการปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่คลาดเคลื่อนบางประการ คือ ในความเป็นจริงของการทำงาน เป็นปกติธรรมดาที่ย่อมประสบปัญหาและข้อขัดข้องต่างๆ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทันทที่มีปัญหาเกิดขึ้นก็จะเกิดทางสองแพร่ง คือ คนจำนวนหนึ่งจะพบทางตัน แล้วเลิกกลางคันเสีย หรือทำไปอย่างอดเสียไม่ได้ แต่ในขณะที่คนอีกจำนวนหนึ่งเห็นว่าเป็นโอกาสอันดีที่จะต้องใช้กำลังสติปัญญาที่มีฟันฝ่าอุปสรรค แก้ไขปัญหาเหล่านั้นให้ลุล่วงไปได้ ด้วยอุดมคติแบบคนกลุ่มหลังนี้จึงจะเกิด “การเรียนรู้” ได้อย่างแท้จริง ดังนั้นในการดำเนินการจึงต้องมีการปรับเปลี่ยน แก้ไข แสวงหาแนวทางใหม่ไปเรื่อยๆ เมื่อแก้ไขปัญหาเพราะที่หนึ่งผ่านไปแล้ว ก็ย่อมประสบกับปัญหาเพราะใหม่ที่ต้องรอให้แก้ไข อันเป็นปกติธรรมดาด้วยวิธีการนี้จึงนำไปสู่วัฒนธรรมการทำงานแบบ “การวิจัยและพัฒนา” ที่มีระบบขั้นตอน เรียนรู้ไปพร้อมๆ กับความผิดพลาดที่เกิดขึ้น และชื่นชมกับองค์ความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นจากการแก้ปัญหา ซึ่งผู้ที่เข้าใจจะไม่รู้สึกทุกข์ทรมานกับการทำงาน

5 ายการอ้างอิง

- ทิตนา แชมมณี. 2542. การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง: โมเดลซีปปา(CIPPA MODEL). ในพิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และคณะ (บรรณาธิการ). **ประมวลบทความนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้สำหรับครูยุคปฏิรูปการศึกษา**. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2543.
- ทิตนา แชมมณี. 2547. **ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แชมมณี. 2546. **ศาสตร์การสอนเพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รายการเอกสารงานวิจัยที่มาสังเคราะห์

1. โรงเรียนเทศบาลท่าอิฐ อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์. 2547. รายงานการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน เรื่อง การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนโดยใช้กระบวนการ CIPPA MODEL. (เอกสารอัดสำเนา).
2. โรงเรียนบ้านคลองสงค์ อำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี. 2547. รายงานการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน เรื่อง การพัฒนาทักษะการเรียนรู้โดยการจัดการเรียนการสอนแบบ ประสาน 5 แนวคิดหลัก(CIPPA MODEL). (เอกสารอัดสำเนา).
3. โรงเรียนบ้านคันธุลี อำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี. 2547. รายงานการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน เรื่อง การพัฒนาทักษะการสื่อสารโดยการจัดการเรียนการสอนแบบประสาน 5 แนวคิดหลัก (CIPPA MODEL). (เอกสารอัดสำเนา).
4. โรงเรียนบ้านทุ่งเสียน อำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี. 2547. รายงานการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียนเรื่องการพัฒนาทักษะการเรียนรู้โดยการจัดการเรียนการสอนแบบประสาน 5 แนวคิดหลัก(CIPPA MODEL). (เอกสารอัดสำเนา).

5. โรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย 2 หลวงพ่อเงินอนุสรณ์ หลวงพ่อเงินอนุสรณ์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม. 2547. รายงานการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน เรื่อง การพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะเก่ง ดี มีสุข : กรณีศึกษาการใช้รูปแบบการสอนแบบ CIPPA MODEL เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการคิด ความรับผิดชอบ และเจตคติต่อการเรียน (เอกสารอัดสำเนา).
6. โรงเรียนเพชรผดุงเวียงไชย อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี. 2547. รายงานการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน เรื่อง การพัฒนาทักษะการสื่อสารโดยการจัดการเรียนการสอนแบบ ประสาน 5 แนวคิดหลัก(CIPPA MODEL). (เอกสารอัดสำเนา).
7. โรงเรียนวัดมหาธาตุปาราม อำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี. 2547. รายงานการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน เรื่อง การพัฒนาคุณลักษณะพื้นฐานด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโดยการจัดการเรียนการสอนแบบประสาน 5 แนวคิดหลัก (CIPPA MODEL). (เอกสารอัดสำเนา).

ภาคผนวก

1. แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
โรงเรียนบ้านคันธุลี
2. แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนเพชรผดุงเวียงไชย
3. แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ คณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
โรงเรียนบ้านคลองสงค์
4. แผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ประวัติศาสตร์)
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านคลองสงค์

แผนการจัดการเรียนรู้

ปรับจากแผนการจัดการเรียนรู้ของนางสมร จิตรอารม โรงเรียนบ้านคันตุล

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1
บทเรียนที่ 3 บึงนกน้ำ เรื่องการพูดอธิบายเหตุผล (การใช้ภาษา) เวลา 2 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

การพูดอธิบายเหตุผลเป็นการพูดที่จะต้องอธิบายเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้บุคคลอื่นฟัง โดยจะต้องมีเรื่องที่พูด มีรายละเอียดของเรื่อง มีหลักการที่จะอธิบาย และมีเหตุผลประกอบการพูด เพื่อสนับสนุนเรื่องที่พูดให้น่าเชื่อถือ

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 จุดประสงค์ด้านเนื้อหา

2.1.1 เข้าใจความหมายของการพูดอธิบายเหตุผล

2.1.2 พูดอธิบายเหตุผลขั้นตอนได้

2.1.3 นำการพูดอธิบายเหตุผลไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 ด้านทักษะการสื่อสาร(จุดเน้นในการวิจัย)

ทักษะการพูด**

3. เนื้อหา

การพูดอธิบายเหตุผล คือ การพูดเพื่อสนับสนุนเรื่องที่พูดให้น่าเชื่อถือ โดยอาจใช้วิธีการเปรียบเทียบ ยกตัวอย่าง หรืออ้างแหล่งที่มาของข้อมูลให้ชัดเจน ทั้งนี้ผู้พูดอธิบายจะต้องมีเรื่องที่พูด มีรายละเอียดของเรื่อง มีหลักการที่จะอธิบาย และมีเหตุผลประกอบการพูด

วิธีการพูดอธิบายเหตุผล มี 3 ขั้นตอน คือ

1. เตรียมเรื่องที่พูด

2. ทำการพูดอธิบาย

3. ประเมินการพูดอธิบาย

** การสอนนี้ จุดประสงค์ของการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยกับจุดเน้นในการวิจัยเป็นเรื่องเดียวกัน คือ ทักษะการสื่อสาร

4. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นตอนตาม รูปแบบ CIPPA	ขั้นตอนและ กิจกรรมการสอน	ทักษะที่ได้จาก รูปแบบCIPPA	คุณลักษณะที่เป็น จุดเน้นของการวิจัย (ทักษะการสื่อสาร)
1. ขั้นทบทวน ความรู้เดิม	1. ครูทบทวนเรื่องการอธิบายความ โดยให้นักเรียนแต่ละคนพูดอธิบายการเดินทางมาโรงเรียนของตนเองอย่างละเอียด (อาจเปลี่ยนเป็นเรื่องอื่นๆที่สนใจและอยู่ในชีวิตประจำวันเพื่อให้มีข้อมูลในการอธิบายมากพอ)	การกล้าแสดงออก	ทักษะการพูดเล่าเรื่อง
2. ขั้นแสวงหา ความรู้ใหม่	2. ครูตั้งคำถามกับนักเรียนแต่ละคนถึงเหตุผลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการเดินทางมาโรงเรียน เช่น ทำไมต้องมาด้วยรถโรงเรียน ทำไมต้องให้พ่อแม่มาส่ง ทำไมไม่ขึ้นรถเมล์มาเอง เป็นต้น โดยถามบนพื้นฐานข้อมูลที่นักเรียนคนนั้นเล่ามา	การคิดหาเหตุผล	ทักษะการพูดอธิบายให้เหตุผล
3. ขั้นสร้างความรู้ ด้วยตนเอง	3. ครูตั้งคำถามว่า ถ้านักเรียนแต่ละคนจะต้องเล่าเรื่องการเดินทางมาโรงเรียนอีกครั้งหนึ่ง แต่ต้องพูดอธิบายเหตุผลประกอบด้วย นักเรียนพูดอย่างไร ให้เวลานักเรียนเตรียมตัว 10 นาที (ครูสังเกตพฤติกรรมการเตรียมตัวของนักเรียน) 4. ให้นักเรียนพูดอธิบายการเดินทางมาโรงเรียนของตนเองพร้อมเหตุผลประกอบอีกครั้งหนึ่ง และให้กติกาเพิ่มว่า ให้เพื่อนๆ สามารถซักถามผู้พูดได้(สังเกตการถามคำถาม ถ้านักเรียนคนใดอธิบายเหตุผลคลุมเครือ จะไม่ค่อยมีคนถาม)	การคิดหาเหตุผล การพูดเชื่อมโยง การคิดวางแผน การคิด การตั้งคำถาม การฟัง	 ทักษะการพูดอธิบายให้เหตุผล
4. ขั้นแลกเปลี่ยน เรียนรู้	5. ครูพูดให้นักเรียนทั้งชั้นฟังว่าในขณะที่นักเรียนเตรียมการพูดของตน (ข้อ 3) ครูได้สังเกตเห็นว่านักเรียนแต่ละคนมีวิธีการเตรียมตัวแตกต่างกันไป ครูเลือกนักเรียนที่สังเกตเห็นว่ามีวิธีการเตรียมตัวที่ดีมาเล่าให้เพื่อนๆ ฟังว่าตนได้เตรียมตัวในการพูดอย่างไร 6. ให้เลือกนักเรียนที่มีวิธีการพูดเล่าเรื่องและอธิบายเหตุผลประกอบได้ดี มาเล่าให้เพื่อนๆ ฟังอีกครั้ง	การฟัง การคิดเชื่อมโยง การคิดสะท้อน การฟัง	 ทักษะการพูดอธิบายให้เหตุผล

ขั้นตอนตาม รูปแบบ CIPPA	ขั้นตอนและ กิจกรรมการสอน	ทักษะที่ได้จาก รูปแบบCIPPA	คุณลักษณะที่เป็น จุดเน้นของการวิจัย (ทักษะการสื่อสาร)
	แล้วอภิปรายเปรียบเทียบให้เห็นถึงการประเมิน การพูดของตนเอง โดยสังเกตความสนใจของ ผู้ฟังจากคำถาม 7. ครูสังเกตนักเรียนที่ยังไม่สามารถพูดอธิบาย ความได้ช่วยให้กำลังใจว่านักเรียนสามารถพูดได้ ทุกคนและช่วยให้ฝึกพูดอธิบายความเป็นราย บุคคลจนนักเรียนคนนั้นรู้สึกที่จะกล้าพูดมากขึ้น (หากไม่มีเวลา อาจให้ฝึกนอกเวลาเรียน)	การประเมิน ตนเอง	
5. ขั้นสรุปและ จัดระเบียบ ความรู้	8. ให้นักเรียนสรุปความรู้ที่ตนเองได้รับจากกิจกรรม ตั้งแต่ต้นว่า การพูดอธิบายเหตุผลคืออะไร และ มีขั้นตอนอย่างไรตามความเข้าใจของตนเอง 9. แจกใบความรู้เรื่อง “การพูดอธิบายเหตุผล” ให้ นักเรียนตรวจสอบว่าสิ่งที่ตนสรุปมีความหมาย ตรงกับใบความรู้หรือไม่ อย่างไร	การสังเคราะห์ ความรู้	ทักษะการพูด
6. ขั้นแสดง ความรู้ และ ผลงาน	10. สุ่มเลือกนักเรียนให้มานำเสนอความรู้ที่ตนเอง สรุปได้ มาเล่าให้เพื่อนฟัง 11. ครูเพิ่มเติมในประเด็นที่นักเรียนยังขาดไป		ทักษะการพูด
7. ขั้นนำไป ประยุกต์ใช้	12. ให้นักเรียนอ่านวรรณกรรมเรื่อง “บึงนกน้ำ” ใน หนังสือเรียน แล้วให้พูดอธิบายเหตุผลจากเรื่อง เช่น - ทำไมแม่พูดกับบุญหลายว่า “ทะเลไม่ใช่ บ้านของเรา” - ทำไมชายแปลกหน้าจึงต้องเล่าเรื่อง นกเบ็ดน้ำติดบ่วงแร้วให้บุญหลายฟัง	การนำเอา ความรู้ที่ได้ไป ประยุกต์ใช้	ทักษะการอ่าน ทักษะการพูด

5. เอกสารประกอบการเรียนการสอน

5.1 ใบความรู้เรื่อง “การพูดอธิบายเหตุผล”

5.2 วรรณกรรมเรื่อง “บึงนกน้ำ” ในหนังสือเรียนภาษาไทย ป.5

6. การวัดและประเมินผล

6.1 สังเกตการพูดอธิบายของนักเรียน

6.2 ตรวจสอบสรุปข้อความรู้เกี่ยวกับการพูดอธิบายในสมุดบันทึกของนักเรียน

7. บันทึกหลังสอน

7.1 ผลการสอน

นักเรียนประมาณร้อยละ 80 มีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง การพูดอธิบายความ ในการสรุปเรื่อง นักเรียนสามารถพัฒนาได้ดีขึ้นกว่าเดิม คือ นักเรียนกลุ่มเก่ง สามารถพัฒนาได้ดีขึ้นกว่าเดิม มีเลขที่ 3, 6, 10 และ 18

นักเรียนกลุ่มปานกลาง สามารถพัฒนาได้ดี และสามารถเลื่อนไปอยู่กลุ่มเก่งได้ 4 คน คือเลขที่ 2, 8 10, 11 และ 23

นักเรียนกลุ่มอ่อน ที่ควรปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้น คือ เลขที่ 1, 5 และ 25 ส่วน นักเรียนเลขที่ 4, 22 และ 24 สามารถพัฒนาได้ดี เลื่อนไปอยู่กลุ่มปานกลางได้

7.2 ปัญหา/อุปสรรค

นักเรียนมีปัญหาที่ครูควรแก้ไข/พัฒนาต่อ ในเรื่อง

- 1) การเขียนเรื่องให้มีความสอดคล้องกัน
- 2) การเลือกใช้คำในการพูด

7.3 ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

- 1) สอนเพิ่มเติมให้กับนักเรียนที่มีปัญหาและนักเรียนกลุ่มอ่อน
- 2) หาเอกสาร/หนังสือ ให้เด็กกลุ่มเก่งศึกษาเพิ่มเติม

8. ภาคผนวก

ใบความรู้เรื่อง “การพูดอธิบายเหตุผล”

ในความรู้เรื่อง

“การพูดอธิบายเหตุผล”

การพูดอธิบายเหตุผลเป็นการพูดที่ใช้มากในชีวิตประจำวัน ที่บุคคลต้องอธิบายเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้บุคคลอื่นฟัง ผู้พูดอธิบายจะต้องมี**เรื่องที่จะพูด มีรายละเอียดของเรื่อง มีหลักการที่จะอธิบาย มีเหตุผลที่จะประกอบการพูด** เพื่อสนับสนุนเรื่องที่พูดให้น่าเชื่อถือ อาจใช้วิธีการเปรียบเทียบ ยกตัวอย่าง หรืออ้างแหล่งที่มาให้ชัดเจน

วิธีการการพูดอธิบายเหตุผล มีขั้นตอนดังนี้

1. **ขั้นเตรียมเรื่องที่จะพูด** ผู้พูดต้องทราบว่าจะพูดเรื่องอะไร แล้วรวบรวมเรื่องราวหรือข้อมูลต่างๆ ที่จะพูด จากการอ่านหนังสือ การสังเกตคนอื่นพูด การสนทนาซักถามผู้รู้ หรือการไปดูสภาพการณ์จริงๆ คิดอย่างเป็นเหตุเป็นผลแล้วนำมาจัดลำดับเรื่องราว เรียบเรียงเรื่องราวให้เป็นระบบประกอบเหตุผล
2. **ขั้นปฏิบัติ** ผู้พูดลองฝึกซ้อมเรื่องที่จะพูดเพื่อหาประสบการณ์การพูด ฝึกการใช้น้ำเสียง จังหวะการพูด ท่าทางประกอบการพูดให้สอดคล้องกับเนื้อหา ฝึกซ้อมจนมั่นใจแล้วจึงจะพูดในสถานการณ์จริง
3. **ขั้นประเมิน** ผู้พูดลองฝึกซ้อมเรื่องที่จะพูดเพื่อหาประสบการณ์การพูด ฝึกการใช้น้ำเสียง จังหวะการพูด ท่าทางประกอบการพูด ให้สอดคล้องกับเนื้อหา ฝึกซ้อมจนมั่นใจแล้วจึงจะพูดในสถานการณ์จริง
4. **ขั้นประเมิน** ผู้พูดสังเกตผู้ฟังขณะพูดว่ามีความสนใจมากน้อยเพียงใด สังเกตจากการซักถาม และการแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้ฟังเมื่อพูดจบ

ตัวอย่างการพูดอธิบายเหตุผล

“ร่มโพธิ์ร่มไทร” เป็นสำนวนไทยที่พูดกันติดปาก หมายถึง ที่พึ่งที่อาศัยให้ความร่มเย็นเป็นสุข ทั้งนี้เพราะต้นโพธิ์ต้นไทรเป็นต้นไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ มีกิ่งก้านสาขาแผ่ออกไปให้ความร่มรื่น และเป็นที่อาศัยของสัตว์นานาชนิด ต้นโพธิ์ต้นไทรจะออกผลปีละหลายครั้งครั้งละมากๆ สัตว์ทั้งหลายได้กินลูกโพธิ์ลูกไทรเป็นอาหารอย่างอึดหน่าสำราญ เปรียบกับคนที่มิไจเมตตากรุณาเป็นที่พึ่งของผู้อื่นได้ว่าเป็นร่มโพธิ์ร่มไทรจาก **แบบเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5** กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ หน้า 70-71.

แผนการจัดการเรียนรู้

(ปรับจากแผนการจัดการเรียนรู้ของนายธราวุฒิ งามแก้ว โรงเรียนเพชรผดุงเวียงไชย)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ภาคเรียนที่ 1

เรื่อง การเขียนภาพโดยใช้เส้นสี แสงและเงา รูปและพื้น

เวลา 9 คาบ

1. สาระสำคัญ

การเขียนภาพที่สวยงามจะต้องมีความผสมกลมกลืนกันระหว่างรูปร่าง รูปทรง สี แสง เงา และพื้นหลังของภาพ

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 จุดประสงค์ด้านเนื้อหา

2.1.1 บอกความหมาย ลักษณะ ประโยชน์ และหลักการในการเขียนภาพได้

2.1.2 เห็นคุณค่าหรือประโยชน์ของการเขียนภาพ

2.1.3 ปฏิบัติงานเขียนภาพโดยใช้เส้น สี แสง และเงา รูปและพื้นได้

2.2 ด้านทักษะการสื่อสาร(จุดเน้นในการวิจัย)

สามารถพูดนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนได้

3. เนื้อหา

- ความหมายของการเขียนภาพ
- ลักษณะการเขียนภาพ ความสมดุลของภาพ
- จุดเด่นหรือจุดสนใจของภาพ
- การนำหลักการเขียนภาพไปใช้ประโยชน์

4. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นตอนตาม รูปแบบ CIPPA	ขั้นตอนและ กิจกรรมการสอน	ทักษะที่ได้จาก รูปแบบCIPPA	คุณลักษณะที่เป็น จุดเน้นของการวิจัย (ทักษะการสื่อสาร)
1. ขั้นทบทวน ความรู้เดิม	- ให้นักเรียนนำภาพวัตถุที่ครูจัดเตรียมไว้ให้ เช่น ผลไม้ แก้วน้ำ ก้อนหิน เป็นต้น ลงในกระดาษ โดยให้นักเรียนวาดภาพเหล่านั้นให้เหมือนจริง ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยครูยังไม่ให้ข้อมูลหรือเทคนิคในการวาดใดๆ - ให้นักเรียนแต่ละคนแลกเปลี่ยนผลงานกันดู แล้วซักถามความคิดเห็นของแต่ละคนว่าคิดอย่างไรเกี่ยวกับภาพของตน - ครูถามนักเรียนว่าพอใจกับผลงานของตนหรือไม่ ถ้าไม่พอใจ ครูอธิบายว่ามีวิธีช่วยให้สามารถวาดรูปได้สวยงามมากขึ้น	ทักษะการ สังเกต ทักษะการ แสดงความ คิดเห็น	การพูดโต้ตอบ และการพูดแสดง ความรู้สึกรู้ ตนเอง
2. ขั้นแสวงหา ความรู้ใหม่	- ให้นักเรียนศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากหนังสือ แบบเรียนเรื่อง การเขียนภาพโดยใช้เส้น สี แสง และเงา - ครูนำภาพตัวอย่างของการใช้เส้น สี แสง และเงามาให้นักเรียนดูเป็นตัวอย่าง พร้อมกับอธิบายเชื่อมโยงกับความรู้ที่นักเรียนอ่านในแบบเรียน	-ทักษะการ แสวงหาความรู้ -ทักษะการ ศึกษาเรียนรู้ ด้วยตนเอง	การอ่าน
3. ขั้นศึกษาทำ ความเข้าใจ และสร้าง ความรู้	ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม 3-4 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพตัวอย่างที่ให้มาว่ามีคุณสมบัติอย่างไร หากพิจารณาตามความรู้ที่ได้มาจากการอ่านและจากครู แล้วมีความคิดเห็นอะไรที่มากกว่าที่ครูอธิบายหรือที่มีอยู่ในแบบเรียน	ทักษะการ อภิปรายกลุ่ม	การพูดแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นและ การฟังผู้อื่น
4. ขั้นสรุปและ จัดระเบียบ ความรู้	นักเรียนแต่ละคนนำข้อมูลที่ได้ศึกษาค้นคว้า รับฟังจากครู และจากการสนทนาแลกเปลี่ยนในกลุ่ม มาสรุปเป็นความรู้ของตนเองในเรื่อง การเขียนภาพด้วยเส้น สี แสง และเงา	ทักษะการสรุป และจัดระเบียบ ความรู้	

ขั้นตอนตาม รูปแบบ CIPPA	ขั้นตอนและ กิจกรรมการสอน	ทักษะที่ได้จาก รูปแบบCIPPA	คุณลักษณะที่เป็น จุดเน้นของการวิจัย (ทักษะการสื่อสาร)
5. ขั้นแลกเปลี่ยน เรียนรู้	8. นักเรียนนำข้อสรุปของตนมานำเสนอแลกเปลี่ยน กัน	ทักษะการ แลกเปลี่ยน เรียนรู้	การพูดอธิบาย
6. ขั้นแสดง ความรู้และ ผลงาน	9. ให้นักเรียนแต่ละคนวาดรูปเดิมที่ตนเองวาดใน ครั้งแรก โดยใช้ความรู้ที่ได้เรียนเพิ่มเติมมา ปรับปรุงภาพวาดให้ดียิ่งขึ้น แล้วนำมาเสนอ ผลงานหน้าชั้นเรียน พร้อมทั้งอธิบายว่า ตนใช้ หลักการเกี่ยวกับเส้น สี แสง และเงา ในภาพ ของตนอย่างไร	ทักษะการ วางแผน สื่อความหมาย	การพูดอธิบาย
7. ขั้นนำไป ประยุกต์ใช้	10. ให้นักเรียนวาดภาพจากของจริงตามที่ตนเอง เลือก โดยอาจเป็นวัตถุ หรือทิวทัศน์ที่พบเห็น ทั้งนี้ให้ภาพมีเส้น สี แสง และเงา ตามองค์- ประกอบของภาพที่ได้เรียนมาแล้วด้วย	ทักษะ การประยุกต์ใช้ ความรู้	

5. เอกสารประกอบการเรียนการสอน

- 5.1 อุปกรณ์วาดเขียน กระดาษวาดเขียน
- 5.2 หนังสือแบบเรียนสร้างเสริมลักษณะนิสัย ป.6

6. การวัดและประเมินผล

- 6.1 ประเมินผลงานการเขียนภาพ
- 6.2 ประเมินการพูดการนำเสนอผลงาน
- 6.3 ตรวจผลงานการเขียนสรุปหลักการเขียนภาพ

7. บันทึกหลังสอน

7.1 ผลการสอน

นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับการเขียนภาพโดยใช้เส้น สี แสงและเงา ความสัมพันธ์ของรูปและพื้น พร้อมทั้งปฏิบัติงานเขียนภาพตามความคิดและจินตนาการ

7.2 ปัญหา / อุปสรรค

นักเรียนบางคนยังขาดทักษะการพูดนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน และขาดทักษะในการใช้สีน้ำ

7.3 ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

ให้นักเรียนศึกษาเกี่ยวกับการพูดนำเสนอหน้าชั้นเรียนกับเพื่อนๆ และฝึกพูดบ่อยๆ เพื่อให้เกิดความมั่นใจในตนเอง

8. ภาคผนวก

- 8.1 แบบประเมินผลงานการเขียนภาพและเกณฑ์การประเมิน
- 8.2 แบบประเมินการพูดและการนำเสนอผลงานและเกณฑ์การประเมิน
- 8.3 ตัวอย่างผลงานของนักเรียน

แบบประเมินผลงานการเขียนภาพและ
การเขียนภาพโดยใช้เส้น สี แสง เงา ความสัมพันธ์ของรูปและพื้น

การเขียน		รายการประเมิน																หมายเหตุ			
ชื่อ-สกุล	ความรับผิดชอบ				ความซื่อสัตย์				ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่				ความตั้งใจปฏิบัติงานที่ได้มอบหมาย				ชื่นชมในผลงานของตนเองและผู้อื่น				
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1		2	3	4

ระดับคุณภาพ

เกณฑ์การประเมิน

4	คะแนน	หมายถึง	ดีมาก	18-20	คะแนน	ดีเยี่ยม
3	คะแนน	หมายถึง	ดี	15-17	คะแนน	ดี
2	คะแนน	หมายถึง	พอใช้	11-14	คะแนน	พอใช้
1	คะแนน	หมายถึง	ควรปรับปรุง	น้อยกว่า 10	คะแนน	ควรปรับปรุง

แบบประเมินการพูดและการนำเสนอผลงาน

การเขียนภาพโดยใช้เส้น สี แสง เงา ความสัมพันธ์ของรูปและพื้น

ชื่อ-สกุล	รายการประเมิน																หมายเหตุ				
	ความสมบูรณ์ ถูกต้องในเนื้อหา				ความชัดเจน ในการใช้คำพูด และน้ำเสียงใน การนำเสนอ				ความคิด สร้างสรรค์ใน การนำเสนอ				มีการนำเสนอ อย่าง หลากหลาย น่าสนใจ					การรักษาเวลา ในการพูด นำเสนอผลงาน			
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4					

ระดับคุณภาพ

เกณฑ์การประเมิน

4	คะแนน	หมายถึง	ดีมาก	18-20	คะแนน	ดีเยี่ยม
3	คะแนน	หมายถึง	ดี	15-17	คะแนน	ดี
2	คะแนน	หมายถึง	พอใช้	11-14	คะแนน	พอใช้
1	คะแนน	หมายถึง	ควรปรับปรุง	น้อยกว่า 10	คะแนน	ควรปรับปรุง

ตัวอย่างผลงานของนักเรียน

ลักษณะ

- 1. การวาดเส้น - การเขียนรูปตาม
- เส้นหรือแนวเงาตัวบัส (สีเดียว) ความหมาย
- โดยเห็นความงามของเส้น แสง คือ การวาดให้เป็นเส้น
- 2. การระบายสี - หรือรูปต่าง ๆ ให้ปรากฏ
- การสร้างลวดลายเป็นภาพ - เป็นภาพบนพื้นกระดาษ
- บายสี โดยเห็นความงาม
- ความกลมกลืนของสี เงา

หลักการเขียนภาพ

- 1. ความสมดุล - ตำแหน่งหนัก, ตำแหน่ง
- รูปทรง, ตำแหน่ง
- 2. หน่วย - ความเป็นเอกภาพ
- ของภาพ
- 3. จุดเด่นหรือจุดสนใจ
- อยู่จุดกึ่งกลาง

หลักการนำไปใช้

นำไปตกแต่งห้องเรียน

นำไปขายหารายได้

การเขียน

ตัวอย่างผลงานของนักเรียน

แผนการจัดการเรียนรู้

(ปรับจากแผนการจัดการเรียนรู้ของนางสาวจิตติมา คงปาน โรงเรียนบ้านคลองสงค์)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ คณิตศาสตร์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เรื่อง เลขยกกำลัง

เวลา 3 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

นิยาม ถ้าเป็น a จำนวนใดๆ และ n เป็นจำนวนเต็มบวกแล้ว “ a ยกกำลัง n ”

หรือ “ a กำลัง n ” เขียนแทนด้วย a^n มีความหมาย ดังนี้

$$a^n = a \times a \times a \times a \times \dots \times a \quad (a \text{ คูณกัน } n \text{ ตัว})$$

เรียก a^n ว่าเลขยกกำลัง ที่มี a เป็นฐาน และ n เป็นเลขชี้กำลัง

สรุปสมบัติของเลขยกกำลัง

ให้ a และ b เป็นจำนวนใดๆ ที่ไม่เป็นศูนย์ m และ n เป็นจำนวนเต็มบวก แล้ว

$$1. a^m \times a^n = a^{m+n}$$

$$2. (ab)^n = a^n b^n$$

$$3. (a^m)^n = a^{mn}$$

$$4. \frac{a^m}{a^n} = a^{m-n}$$

$$5. \left[\frac{a}{b} \right]^n = \frac{a^n}{b^n}$$

$$6. a^{-n} = \frac{1}{a^n}$$

$$7. a^0 = 1$$

ค่าในทางวิทยาศาสตร์ที่มีค่ามากๆ หรือน้อยๆ นิยมเขียนในรูป $A \times 10^n$

เมื่อ $0 \leq A < 10$ และ n เป็นจำนวนเต็ม ซึ่งเรียกว่า **สัญกรณ์วิทยาศาสตร์**

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 จุดประสงค์ด้านเนื้อหา

2.1.1 บอกความหมายของเลขยกกำลังได้

2.1.2 หาผลคูณและผลหารของเลขยกกำลังได้

2.1.3 เขียนแสดงจำนวนในรูปสัญกรณ์วิทยาศาสตร์ได้

2.2 จุดประสงค์ด้านการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ (จุดเน้นในการวิจัย)

2.2.1 นักเรียนมีวิธีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเลขยกกำลังที่หลากหลาย และเหมาะสม

2.2.2 สรุปเนื้อหาเกี่ยวกับเลขยกกำลังได้ชัดเจน ตรงประเด็น และครอบคลุม

2.2.3 มีเจตคติต่อการเรียน (ชื่นชมผลงานการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์)

3. เนื้อหา

- 3.1 ความหมายของเลขยกกำลัง
- 3.2 การหาค่าของเลขยกกำลัง
- 3.3 คุณสมบัติของเลขยกกำลัง
- 3.4 การเขียนจำนวนในรูปสัญกรณ์วิทยาศาสตร์

4. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นตอนตาม รูปแบบ CIPPA	ขั้นตอนและ กิจกรรมการสอน	ทักษะที่ได้จาก รูปแบบCIPPA	คุณลักษณะที่เป็น จุดเน้นของการวิจัย (ทักษะการเรียนรู้)
1. ขั้นทบทวน ความรู้เดิม	1. ครูตั้งคำถามเพื่อทบทวนความรู้เดิมเรื่องการคูณกับนักเรียน โดยให้นักเรียนคูณเลขที่เหมือนกันหลายๆ ครั้ง เช่น 2 คูณกันสิบครั้ง เป็นต้น แล้วให้นักเรียนหาคำตอบโดยการแสดงวิธีทำออกมาให้เห็น 2. ครูตรวจสอบนักเรียนทุกคนว่ามีพื้นฐานเรื่องการคูณที่เพียงพอหรือไม่ ถ้านักเรียนคนใดอ่อน ครูทำหน้าที่สอนเสริมให้เข้าใจก่อน 3. ครูบอกกับนักเรียนว่าครูมีความลับของการคูณให้นักเรียนดู	การดึงความรู้เดิม	
2. ขั้นแสวงหา ความรู้ใหม่	4. ครูแจกเอกสาร “ปริศมการคูณ” ให้นักเรียนทุกคน		
3. ขั้นศึกษาทำความเข้าใจ และสร้าง ความรู้ด้วย ตนเอง	5. ให้นักเรียนแต่ละคนทำความเข้าใจกับตัวเลขในปริศมการคูณโดยตั้งคำถามกับนักเรียนว่าเลขที่ปรากฏในปริศม และตัวเลขที่เสาทั้งสองข้างของปริศมมีความสัมพันธ์กันอย่างไร ให้นักเรียนคิดเป็นรายบุคคล 6. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มๆ ละ 3-4 คน ให้แต่ละคนนำเสนอวิธีคิดของตนในกลุ่มย่อย แล้วช่วยกันคิดวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวเลขในปริศมกับเสาทั้งสองข้าง และให้นักเรียนบันทึกสิ่งที่กลุ่มระดมความคิดไว้ในกระดาษ	- การศึกษาด้วยตนเอง - การสร้างความรู้โดยการคิดวิเคราะห์ - การทำงานและเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม	การรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนตาม รูปแบบ CIPPA	ขั้นตอนและ กิจกรรมการสอน	ทักษะที่ได้จาก รูปแบบCIPPA	คุณลักษณะที่เป็น จุดเน้นของการวิจัย (ทักษะการเรียนรู้)
4. ขั้นแลกเปลี่ยน เรียนรู้	7. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มมานำเสนอความคิดของกลุ่ม 8. ถ้าความคิดของนักเรียนแต่ละกลุ่มยังไม่สมบูรณ์ ครูใช้คำถามเพิ่มเติม ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำไปคิดหาคำตอบเพิ่มเติม แล้วมานำเสนออีกครั้ง เช่น ถ้านำผลลัพธ์จากแถวที่ 1 คูณกับผลลัพธ์ของแถวที่ 2 แล้วจะเท่ากับผลลัพธ์ของแถวที่ 3 และถ้านำผลลัพธ์ของแถวที่ 2 คูณกับผลลัพธ์ของแถวที่ 3 จะเท่ากับผลลัพธ์ของแถวที่ 5 นักเรียนลองคิดดูว่าเพราะอะไร และมีรูปแบบอื่นๆ ในลักษณะนี้อีกหรือไม่ (นำไปสู่ข้อสรุปเรื่องคุณสมบัติเลขยกกำลัง)	การแลกเปลี่ยน เรียนรู้	การรวบรวมข้อมูล
5. ขั้นสรุปและ จัดระเบียบ ความรู้	9. ให้นักเรียนแต่ละคนทำแบบฝึกหัดเรื่อง เลขยกกำลังเมื่อเสร็จแล้ว นักเรียนที่ทำได้ผลดี กันมาเฉลยให้เพื่อนๆ ฟัง ถ้าข้อใดที่ไม่มีใคร ทำได้ครูเป็นผู้อธิบายเพิ่มเติม 10. ทำขั้นตอนที่ 7-9 จนได้ข้อความรู้ที่มากพอแล้ว ให้นักเรียนแต่ละคนสรุปความรู้ที่ได้เป็นของตนเองลงในสมุดเล่มเล็ก แล้วตกแต่งให้สวยงาม พร้อมทั้งเขียนแสดงความรู้สึกลึกที่มีต่อชิ้นงานของตน 11. ให้นักเรียนประเมินชิ้นงานของตนเอง แล้วส่งให้ผู้ปกครองประเมิน และนำมาสรุปเป็นคะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด	การสรุปและจัด ระเบียบความรู้ การประเมิน งานด้วยตนเอง	สรุปเนื้อหาเกี่ยวกับ เลขยกกำลัง ได้ ชัดเจน ตรงประเด็น และครอบคลุม
6. ขั้นแสดง ความรู้และ ผลงาน	12. ครูให้นักเรียนแต่ละคนนำเสนอผลงานของตน โดยครูและเพื่อนๆ ร่วมกันประเมินตาม เกณฑ์ที่กำหนด	- การนำเสนอ - การประเมิน งาน	มีเจตคติที่ดีต่อ การเรียนรู้ (ชื่นชม ผลงานจากการเรียน วิชาคณิตศาสตร์)

ขั้นตอนตาม รูปแบบ CIPPA	ขั้นตอนและ กิจกรรมการสอน	ทักษะที่ได้จาก รูปแบบCIPPA	คุณลักษณะที่เป็น จุดเน้นของการวิจัย (ทักษะการเรียนรู้)
7. ชี้นำไป ประยุกต์ใช้	13. ให้นักเรียนสร้างปริมาตรการคูณต่างๆ ขึ้นมา เองกลุ่มละ 1-2 แผ่น แล้วให้ทดลองใส่ตัวเลข หรือค่าอื่นๆ เช่น -5, -b, n แล้วให้เขียน ผลลัพธ์และสัญลักษณ์ที่เสาทั้งสองข้าง แล้ว ให้แต่ละกลุ่มประเมินผลงานของตนเอง	การนำความรู้ ไปประยุกต์ใช้	ทักษะการ ประเมินการเรียนรู้ ด้วยตนเอง

5. เอกสารประกอบการเรียนการสอน

ปริมาตรการคูณ

6. การวัดและประเมินผล

6.1 ใช้แบบทดสอบเรื่อง “เลขยกกำลัง”

6.2 ใช้แบบประเมินคุณภาพชิ้นงาน และเกณฑ์การประเมิน

7. บันทึกหลังสอน

7.1 ผลการสอน

จากการใช้แผนการเรียนรู้แบบประสาน 5 แนวคิดหลัก (CIPPA Model) ที่เน้นการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ การรวบรวมข้อมูล และการทำความเข้าใจ ผลปรากฏว่านักเรียนมีทักษะการเรียนรู้ด้านการรวบรวมข้อมูล และการทำความเข้าใจมากขึ้น สังเกตได้จากการประเมินชิ้นงานของนักเรียนที่มีคะแนนสูงขึ้น และพฤติกรรมกรเรียนของนักเรียนเห็นว่าส่วนใหญ่ทำกิจกรรมด้วยความตั้งใจ มีความกระตือรือร้น สนใจใฝ่รู้มากขึ้น มีความสุขในการเรียน และไม่รู้สึกว่าชิ้นงานเป็นภาระ เนื่องจากนักเรียนเห็นถึงประโยชน์ของชิ้นงานที่มีต่อตนเองและผู้อื่น นักเรียนตื่นเต้นที่สามารถทำสมุดเล่มเล็กได้ด้วยตนเอง ถึงแม้ว่าบางคนจะมีผลงานที่อยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ แต่เขาก็รู้สึกภาคภูมิใจกับผลงานของตนเอง และมีความตั้งใจที่จะแก้ไขพัฒนาชิ้นงานของตนเองให้ดียิ่งขึ้นในครั้งต่อไป นอกจากนี้นักเรียนส่วนใหญ่ก็มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นอีกด้วย

7.2 ปัญหา/อุปสรรค

ในครั้งแรกที่ให้นักเรียนรวบรวมข้อมูล และสรุปเนื้อหาวิชาคณิตศาสตร์ลงในสมุดเล่มเล็ก ผลปรากฏว่านักเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาด้านการรวบรวมข้อมูล และการทำความเข้าใจ คือ นักเรียนยังใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลที่ไม่หลากหลาย และการสรุปข้อมูลยังไม่ถูกต้อง และไม่ครอบคลุมเนื้อหา นอกจากนี้นักเรียนยังขาดทักษะในการทำงานที่เป็นระบบระเบียบ และยังขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำชิ้นงานอีกด้วย จึงทำให้ชิ้นงานที่ออกมาในครั้งแรกอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจเท่าที่ควร

7.3 ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

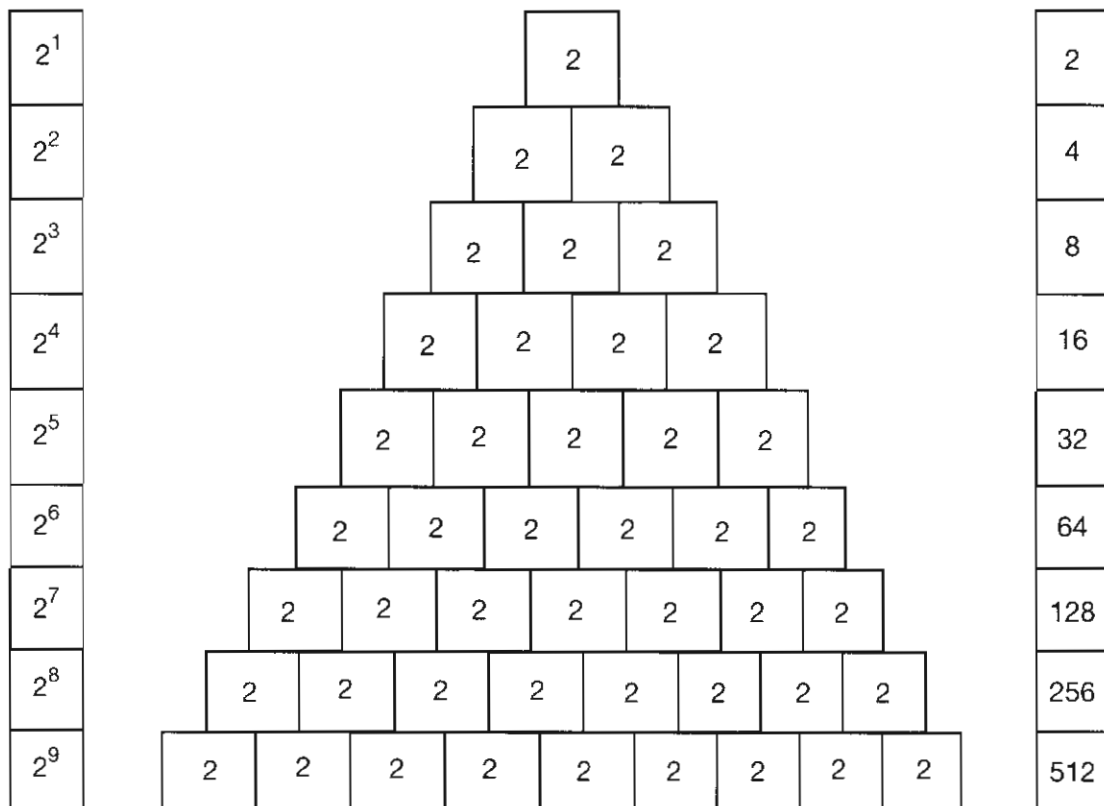
ควรให้นักเรียนฝึกการรวบรวมและสรุปข้อมูลบ่อยๆ ครูออกแบบขั้นตอนในการรวบรวมข้อมูลให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติตามขั้นตอน แล้วสนทนากับนักเรียนถึงขั้นตอนและเทคนิคในการรวบรวมและสรุปข้อมูลที่มีระบบ มีประสิทธิภาพ สรุปเป็นหลักการสำคัญในการนำไปใช้ในโอกาสต่อไป นอกจากนี้ครูควรให้แรงเสริมแก่นักเรียนเมื่อทำงานได้ดี ให้โอกาสมาเล่าวิธีการทำงานของตนให้เพื่อนฟัง สำหรับนักเรียนที่ยังไม่สามารถพัฒนาตนเองได้ตามเป้าหมาย ก็ให้คำปรึกษา และช่วยเหลือในส่วนการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ครูอาจหาตัวอย่างชิ้นงานที่ดี และสร้างสรรค์ในรูปแบบต่างๆ ให้นักเรียนได้ดูเป็นแบบอย่าง

8. ภาคผนวก

8.1 ปิระมิตการคูณ

8.2 แบบประเมินคุณภาพชิ้นงานและเกณฑ์การประเมิน

ประมิตการคูณ

แบบประเมินคุณภาพชิ้นงาน

ชื่อ.....เลขที่.....ชั้น.....
คำชี้แจง ให้ผู้ประเมินทำการประเมินชิ้นงานตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยเขียนคะแนนลงในช่องว่าง
 ตามรายการต่อไปนี้

ลำดับที่	รายการ	ผู้ประเมิน			
		ตนเอง	เพื่อน	ครู	ผู้ปกครอง
1	รูปแบบสวยงาม มีความคิดสร้างสรรค์				
2	ใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลที่เหมาะสม หลากหลาย เช่น การฟัง การอ่าน การสังเกต การบันทึก และการตั้งคำถาม				
3	สะอาด เรียบร้อย อ่านง่าย				
4	บอกรายละเอียดและจัดเรียงข้อมูลได้ถูกต้อง ชัดเจน ครอบคลุมเนื้อหา				
5	ผลงานมีประโยชน์ น่าสนใจ และสามารถ เป็นแบบอย่างได้				

หมายเหตุ เกณฑ์การให้คะแนน

1 หมายถึง ต้องปรับปรุง	3 หมายถึง ดี
2 หมายถึง พอใช้	4 หมายถึง ดีมาก

เกณฑ์การประเมิน

คะแนนรวม 17-20 หมายถึง	มีชิ้นงานอยู่ในระดับดีมาก
คะแนนรวม 13-16 หมายถึง	มีชิ้นงานอยู่ในระดับดี
คะแนนรวม 9-12 หมายถึง	มีชิ้นงานอยู่ในระดับพอใช้
คะแนนรวม 4-8 หมายถึง	มีชิ้นงานอยู่ในระดับควรปรับปรุง

สรุปผลการประเมิน

คะแนนเฉลี่ยของผู้ประเมินทั้งหมด.....คะแนน

อยู่ในระดับคุณภาพ ☐ ดีมาก ☐ ดี ☐ พอใช้ ☐ ปรับปรุง

แผนการจัดการเรียนรู้

(ปรับจากแผนการจัดการเรียนรู้ของนางสาวจิระพันธ์ ทองมณี โรงเรียนบ้านคลองสงค์)

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ประวัติศาสตร์) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
เรื่อง ประวัติศาสตร์ไทยยุคประชาธิปไตย(การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475) เวลา 3 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

การเปลี่ยนแปลงการปกครองของไทย พ.ศ. 2475 เป็นการเปลี่ยนแปลงจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 จุดประสงค์ด้านเนื้อหา

- 2.1.1 นักเรียนบอกสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงการปกครองของไทยได้
- 2.1.2 นักเรียนอธิบายเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงการปกครองของไทยได้
- 2.1.3 นักเรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

2.2 จุดประสงค์ด้านการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ (จุดเน้นในการวิจัย)

- 2.2.1 นักเรียนมีทักษะในการรวบรวมข้อมูล
- 2.2.2 นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน
- 2.2.3 มีเจตคติต่อการเรียน (ชื่นชมผลงานการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์)

3. เนื้อหา

การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475

- สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงการปกครอง
- ผู้นำการเปลี่ยนแปลงการปกครอง

4. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นตอนตาม รูปแบบ CIPPA	ขั้นตอนและ กิจกรรมการสอน	ทักษะที่ได้จาก รูปแบบCIPPA	คุณลักษณะที่เป็น จุดเน้นของการวิจัย (ทักษะการเรียนรู้)
1. ขั้น ทบทวน ความรู้เดิม	1. ให้นักเรียนทุกคนช่วยกันใช้จินตนาการของตนเอง ให้นึกถึงประเทศไทยยุคสมัย ปี 2547 หรือเมื่อ 72 ที่ผ่านมามีเป็นอย่างไร 2. ให้นักเรียนนึกถึงภาพอะไรก็ได้ที่ปรากฏในยุคสมัยนั้น แล้วเขียนบันทึกจินตนาการของตนเองลงในสมุด	การคิด จินตนาการ	

ขั้นตอนตาม รูปแบบ CIPPA	ขั้นตอนและ กิจกรรมการสอน	ทักษะที่ได้จาก รูปแบบCIPPA	คุณลักษณะที่เป็น จุดเน้นของการวิจัย (ทักษะการเรียนรู้)
	3. ให้นักเรียนพุดถ่ายทอดสิ่งที่ตนเองคิด หรือ นึกถึงภาพต่างๆ ให้คนอื่นรับรู้	การพุดถ่ายทอด ความคิด	
2. ขั้นแสวงหา ความรู้ใหม่	4. แบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม ให้จับฉลากเพื่อ ค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมในหัวข้อต่อไปนี้ กลุ่มละ 1 เรื่อง ดังนี้ (1) การศึกษาในยุคสมัยนั้น (2) เศรษฐกิจในยุคสมัยนั้น (3) สภาพะของโลกในยุคสมัยนั้น (4) เหตุการณ์เพื่อนบ้านของไทยในยุค สมัยนั้น	การศึกษาค้นคว้า ด้วยตนเอง การทำงานเป็น กลุ่ม	ทักษะในการรวบ- รวมข้อมูล
3. ขั้นศึกษาทำ ความเข้าใจ และสร้าง ความรู้ด้วย ตนเอง	5. หลังจากที่นักเรียนแต่ละกลุ่มหาข้อมูลมาได้มาก พอสมควร ครูเริ่มเปิดประเด็นการเปลี่ยนแปลง การปกครองในสมัย พ.ศ. 2475 ให้นักเรียน แต่ละกลุ่มเชื่อมโยงความรู้ที่กลุ่มค้นคว้ามาได้เข้า กับเรื่องของการเปลี่ยนแปลงการปกครอง กลุ่ม ใดข้อมูลที่ข้อมูลยังไม่เพียงพอ อาจให้ค้นคว้า เพิ่มเติมอีก 6. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มบันทึกข้อมูลลงในสมุด บันทึก		ทักษะการเชื่อมโยง ข้อมูล
4. ขั้นแลกเปลี่ยน เรียนรู้	7. ครูจัดเวทีพุดคุยเรื่องการเปลี่ยนแปลงการ ปกครองสมัย พ.ศ.2475 โดยให้อภิปรายใน ประเด็น “สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงการ ปกครอง” โดยนักเรียนแต่ละกลุ่มต้องใช้ข้อมูล กลุ่มของตนอธิบายให้เพื่อนเชื่อว่าการเปลี่ยน- แปลงการปกครองมีสาเหตุมาจากเรื่องที่กลุ่ม ของตนได้ศึกษามา	การพุดอธิบาย การใช้ข้อมูล สนับสนุนการ พุด	ทักษะในการวิเคราะห์
5. ขั้นสรุปและ จัดระเบียบ ความรู้	8. ครูให้นักเรียนรวบรวมจากการอภิปราย แล้วใช้ วิจารณ์ญาณของตนในการสรุปสาเหตุของ การเปลี่ยนแปลงการปกครอง และผู้นำในการ เปลี่ยนแปลงการปกครอง แล้วบันทึกลงในสมุด	ทักษะการสรุป	ทักษะการวิเคราะห์ สังเคราะห์

ขั้นตอนตาม รูปแบบ CIPPA	ขั้นตอนและ กิจกรรมการสอน	ทักษะที่ได้จาก รูปแบบCIPPA	คุณลักษณะที่เป็น จุดเน้นของการวิจัย (ทักษะการเรียนรู้)
6. ขั้นแสดง ความรู้และ ผลงาน	9. นักเรียนช่วยกันจัดนิทรรศการแสดงความรู้เรื่อง การเปลี่ยนแปลงการปกครองสมัย พ.ศ. 2475	ทักษะการทำงาน เป็นกลุ่ม	เจตคติที่ดีต่อวิชา ประวัติศาสตร์
7. ขั้นนำไป ประยุกต์ใช้	10. ให้นักเรียนศึกษาข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงการปกครองของ ประเทศต่างๆ ในโลก	ทักษะการศึกษา ค้นคว้าด้วย ตนเอง	ความรู้

5. เอกสารประกอบการเรียนการสอน

5.1 ใบความรู้ เรื่อง “การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475”

5.2 ใบงาน เรื่อง “การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475”

6. การวัดและประเมินผล

6.1 นักเรียนและครูประเมินผลชิ้นงานที่นักเรียนทำ

6.2 นักเรียนทำแบบทดสอบ

6.3 นักเรียนประเมินตนเองด้านการรวบรวมข้อมูล

6.4 ครูสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน

7. บันทึกหลังสอน

7.1 ผลการสอน

นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรม มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย

7.2 ปัญหา/อุปสรรค

เนื้อหาหนัก มีปัญหาในการจัดกิจกรรมในบางครั้ง เช่น ทำกิจกรรมเสร็จไม่ทันเวลาที่สอน เด็กจำนวนมากดูแลไม่ทั่วถึง

7.3 ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

ดูแลกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นได้

8. ภาคผนวก

- 8.1 ใบงาน เรื่อง “การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475”
- 8.2 ใบความรู้ เรื่อง “การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475”
- 8.3 แบบทดสอบ เรื่อง “การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475”
- 8.4 แบบประเมินนักเรียนด้านทักษะการรวบรวมข้อมูล
- 8.5 แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน

ใบงาน

เรื่อง การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475

คำชี้แจง ตอบคำถามหรือเติมคำในช่องว่างต่อไปนี้ให้ถูกต้องสมบูรณ์ด้วยถ้อยคำสั้นๆ

1. สาเหตุที่เป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ได้แก่
.....
.....
2. คณะผู้เปลี่ยนแปลงการปกครองของไทย ได้วางแผนกันที่ประเทศ
เพราะ.....
3. คณะราษฎรประกอบด้วยกลุ่มบุคคลใดบ้าง.....
4. หลัก 6 ประการของคณะราษฎรกล่าวถึงเรื่องใดบ้าง.....
.....
5. เจ้านายชั้นผู้ใหญ่ที่ทรงยินยอมลงนามในประกาศให้ประชาชนอยู่ในความสงบขณะเกิด
ปฏิวัติ พ.ศ. 2475.....
6. พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงยินยอมทำตามคำกราบบังคมทูลของคณะราษฎร
เพราะ.....
.....
7. พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชทานรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว
เมื่อวันที่.....และได้มีการเปิดสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรกในวันที่.....
.....
8. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรชั่วคราวชุดแรกมีกี่คน.....และคณะรัฐมนตรีประกอบด้วย
นายกรัฐมนตรีหนึ่งคนกับรัฐมนตรีอื่นอีก 14-24 คน โดยเลือกจาก.....
.....
9. หลังจากเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ฐานะของพระมหากษัตริย์เปลี่ยนไป คือ
.....
10. พระมหากษัตริย์ในระบอบประชาธิปไตยใช้อำนาจโดย.....
.....

ใบความรู้

เรื่อง การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475

ก่อนที่ประเทศไทยจะเปลี่ยนแปลงการปกครองมาเป็นระบบประชาธิปไตยใน พ.ศ. 2475 ประเทศไทยได้มีการปรับการบริหารราชการแผ่นดินเข้าสู่ความทันสมัยแบบตะวันตกมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 แต่ยังมีได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญเป็นหลักในการปกครองประเทศตามประเทศที่มีความเจริญก้าวหน้าในซีกโลกตะวันตก จนกระทั่งในสมัยรัชกาลที่ 7 ใน พ.ศ. 2475 คณะราษฎรได้ก่อการยึดอำนาจและเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยโดยมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขภายใต้รัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2475

สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงการปกครอง

การเปลี่ยนแปลงการปกครองใน พ.ศ. 2475 มีสาเหตุสำคัญดังต่อไปนี้

1. การรับการศึกษาและแนวคิดด้านการปกครองในระบอบประชาธิปไตยตามแบบตะวันตก

การที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงปฏิรูปการศึกษาและได้ส่งพระบรมวงศานุวงศ์ ขุนนาง ข้าราชการไปศึกษาต่อในต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศอังกฤษและฝรั่งเศส ทำให้ผู้ที่ได้รับการศึกษาจากต่างประเทศรับแนวคิดทางการเมือง การปกครองแบบตะวันตก ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 7 กลุ่มผู้รับการศึกษาจากต่างประเทศ ซึ่งประกอบด้วย ร.ท.ประยูร ภมรมนตรี ร.ท.แปลก ชีตตะสังคะ(ต่อมาคือจอมพล ป. พิบูลสงคราม) ร.ต.ทัศนัย มิตรภักดี นายด้วง พลานุกรม หลวงสิทธิราชไมตรี (จรูญ สิงหเสนี) นายแนบ พลโยธิน และหลวงประดิษฐมนูธรรม(ปรีดี พนมยงค์) จึงได้รวมตัวกันก่อตั้งคณะราษฎรขึ้นเพื่อการเปลี่ยนแปลงการปกครองใน พ.ศ. 2475

2. สภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั้งจากการใช้จ่ายในสมัยรัชกาลที่ 6 และสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก

เมื่อรัชกาลที่ 7 ขึ้นครองราชย์ ในปี พ.ศ. 2468 ขณะนั้นสถานการณ์ด้านการคลังของประเทศกำลังเสื่อมโทรม เงินคงคลังถูกนำมาใช้เป็นจำนวนมากในสมัยรัชกาลที่ 6 งบประมาณรายจ่ายของประเทศสูงกว่ารายรับทุกปี จนกระทั่งในสมัยรัชกาลที่ 7 พระองค์พยายามแก้ปัญหาเศรษฐกิจด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การตัดทอนรายจ่ายลงหลายครั้ง การเพิ่มภาษีหลายประเภท การปลดข้าราชการออกจำนวนมาก เป็นต้น ซึ่งการแก้ปัญหาต่างๆ เหล่านี้

ล้วนมีผลกระทบต่อข้าราชการและราษฎรที่กำลังทุกข์ยากอยู่ในขณะนั้นมากขึ้น

นอกจากนี้ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2472 เป็นต้นมา จนถึง พ.ศ. 2475 ได้เกิดสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลกที่สืบเนื่องมาจากสงครามโลกครั้งที่ 1 ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของไทยอย่างมาก เนื่องจากสินค้าไทยไม่สามารถขายได้ในตลาดโลก ทำให้เป็นข้ออ้างสำหรับคณะราษฎรในการเปลี่ยนแปลงการปกครอง

3. การได้รับอิทธิพลของการเปลี่ยนแปลงการปกครองของประเทศต่างๆ ในเอเชีย

ขณะนั้นประเทศต่างๆ ในเอเชียกำลังเปลี่ยนแปลงการปกครองไปสู่ระบอบรัฐธรรมนูญ เช่น ญี่ปุ่น ตุรกี จีน เป็นต้น ทำให้เกิดความเคลื่อนไหวไปสู่ระบอบประชาธิปไตยในไทยขึ้น

แบบประเมินนักเรียน

เรื่อง ทักษะการรวบรวมข้อมูล

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความทางซ้ายมือ แล้วพิจารณาว่านักเรียนสามารถปฏิบัติได้ตามที่ระบุไว้ในแต่ละข้อมากน้อยเพียงใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับสภาพจริงของนักเรียน โดยใช้เกณฑ์ต่อไปนี้

- 4 หมายความว่า ปฏิบัติได้มากที่สุด
- 3 หมายความว่า ปฏิบัติได้มาก
- 2 หมายความว่า ปฏิบัติได้ปานกลาง
- 1 หมายความว่า ปฏิบัติได้น้อย

ลำดับ ที่	ข้อความ	ระดับปฏิบัติ			
		(4) มากที่สุด	(3) มาก	(2) ปานกลาง	(1) น้อย
1	นักเรียนรวบรวมข้อมูลจากการฟังได้				
2	นักเรียนเป็นผู้ฟังที่ดี คือ ตั้งใจฟังและตีความหมายของสิ่งที่ฟัง				
3	นักเรียนรวบรวมข้อมูลจากการอ่านได้				
4	นักเรียนใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 คือ การดู การดม การชิม การสัมผัส และการฟังเพื่อรวบรวมข้อมูล				
5	นักเรียนสามารถจับประเด็นสำคัญ/สาระของเนื้อหาที่ได้จากการฟังหรือการอ่านได้				
6	นักเรียนสามารถตั้งคำถามเกี่ยวกับข้อมูลที่หามาได้				
7	นักเรียนสามารถให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลที่หามาได้				
8	เมื่ออ่านแล้วเกิดความไม่เข้าใจ นักเรียนจะไปถามคนอื่น				
9	นักเรียนนำข้อมูลที่รวบรวมได้ มาจำแนกแยกแยะ และจัดกลุ่มข้อมูลให้เป็นระเบียบ				
10	นักเรียนนำข้อมูลมาจัดลำดับให้เป็นเรื่องราวที่เข้าใจง่าย				
11	นักเรียนสรุปข้อมูลทั้งหมดอย่างสั้นๆ ให้เข้าใจได้				
12	นักเรียนทำงานอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย				
	รวม				

แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน

ชื่อ.....เลขที่.....

- คำชี้แจง**
1. ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคุณภาพตามความเป็นจริง
 2. เมื่อพิจารณาทุกประเด็นแล้วให้ทำเครื่องหมาย ✓ ในแต่ละช่อง แล้วเขียนจำนวนลงในช่องรวมของช่องนั้น
 3. จำนวนเครื่องหมาย ✓ ในช่องใดมากที่สุดสรุปว่าพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับคุณภาพนั้น

ลำดับที่	ข้อความ	ดีมาก	ดี	ปานกลาง	พอใช้	ปรับปรุง	รวม
		5	4	3	2	1	
1	การกระตือรือร้น						
2	การใช้ความคิดและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์						
3	การถามครู						
4	การแสดงความคิดเห็น						
5	การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น						
6	การตอบคำถามในชั้นเรียน						
7	การทำงานร่วมกับผู้อื่น						
8	การช่วยเหลือผู้อื่น						
9	การสนใจเรียน						
10	การมีมนุษยสัมพันธ์						
11	การมีสมาธิในการเรียน						
12	ตั้งใจเรียน						
13	ร่วมมือกับเพื่อน						
	รวม						

สรุปผลการประเมิน

☐ ดีมาก ☐ ดี ☐ พอใช้ ☐ ปรับปรุง

ลงชื่อ..... ผู้ประเมิน

(.....)

☐ เพื่อน ☐ เพื่อนกลุ่มอื่น ☐ ครู ☐ ผู้ปกครอง

ผู้จัดทำ

การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบชิปปา (CIPPA Model)

1. รศ.ดร.ทศนา แหมมณี
2. นายเฉลิมชัย พันธุ์เลิศ
3. นายภาษิต ประมวลศิลป์ชัย